

iluminacja
obrazowanie w książce

illumination
embellishment in a book

wokół
książki | around
the
book

Kraków 2020

iluminacja
obrazowanie w książce
illumination
embellishment in a book

18.11–19.12.2020

Biblioteka Jagiellońska / Jagiellonian Library

Kraków, Aleja Adama Mickiewicza 22

wejście od ulicy Oleandry 3 / entrance from the street Oleandry 3

Organizator / Organiser

Związek Polskich Artystów Plastyków
Okręg Krakowski
Association of Polish Artists and Designers, Krakow Branch

Współorganizatorzy wystawy / Exhibition co-organisers

Biblioteka Jagiellońska / Jagiellonian Library
Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
Katedra Edytorstwa i Nauk Pomocniczych
Koło Naukowe Edytorów
Faculty of Polish Studies of Jagiellonian University
Department of Editing and Auxiliary Sciences
Students Circle of Editors

W kręgu Iluminacji...

Zarząd Związku Polskich Artystów Plastyków Okręgu Krakowskiego po raz kolejny organizuje wystawę z cyklu „Wokół książki”, której tegorocznym hasłem jest „Iluminacja – obrazowanie w książce”. Wystawa odbędzie się, jak zazwyczaj, w Bibliotece Jagiellońskiej UJ – miejscu najbardziej odpowiednim do prezentowania wszystkiego, co z problematyką książki i edytorstwa jest związane.

Jej pomysłodawczyni i kuratorka – dr hab. Teresa B. Frodyma, nieustrudzenie dba o to, by przybliżyć i upowszechnić odbiorcom problemy, jakie z tą istniejącą od zarania wieków formą słowa pisanego są związane, oraz promować współczesnych artystów, którzy, w różny plastycznie i projektowo sposób, wypowiadają się w dyscyplinach twórczości związanych z wydawnictwami książkowymi.

Iluminowanie, czyli ozdabianie książek rękopiśmiennych tradycją swą sięga czasów średniowiecza. To stosowany wówczas sposób ręcznego upiększania ksiąg, dokumentów, manuskryptów i inkunabułów, nadający im rangę dzieła sztuki. Obok kunsztownie kaligrafowanego tekstu pojawiały się więc ozdobne linie, inicjały, rysunki, malarskie miniatury, zagospodarowane dekoracyjnie marginesy, barwione pergaminy i dużo złotych elementów. Wszystko wykonywane ręcznie przez skrupulatnych i niezmiernie uzdolnionych mnichów, których status społeczny sprowadzał do rangi rzemieślników. Zwyczaj ilustrowania książek stosowany jest również we współczesnym edytorstwie, zwłaszcza w tzw. książce artystycznej. Oczywiście w zupełnie inny sposób, dostosowany do obecnie panującej estetyki, możliwości technicznych i materiałowych oraz liczby nakładu. Zaproszeni przez kuratorkę do udziału w wystawie artyści mieli za zadanie zaprezentowanie swego postrzegania i rozumienia zasad książkowego

Within the circle of Illumination...

“Illumination – embellishment in a book”, organized by the Board of the Association of Polish Artists and Designers of the Krakow Branch, is another edition of the exhibition in the series “Around the Book”. As usual, the exhibition will take place in the Library of the Jagiellonian University – the most appropriate place to present everything related to the issues of books and editing.

Its originator and curator – DSc Teresa B. Frodyma, tirelessly familiarizes the recipients with the problems related to this form of the written word that has existed for centuries, and promotes contemporary artists who express themselves in a different way in the disciplines of creativity related to book publishing.

The tradition of illuminating, or decorating handwritten books, dates back to the Middle Ages. It was the then method of manual embellishment of books, documents, manuscripts and incunabula, giving them the rank of works of art. Apart from the elaborately calligraphic text, there were also decorative lines, initials, drawings, miniature paintings, decorative margins, stained parchments and many golden elements. Everything was done by hand by meticulous and extremely gifted monks, whose social status reduced them to the rank of craftsmen.

The practice of illustrating books is also used in contemporary editing, especially in the so-called art book. Of course, in a completely different way, adapted to the current aesthetics, technical and material possibilities and number of copies.

The artists invited by the curator to participate in the exhibition present their perception and understanding of the principles of book ornamentation, which is their individual language of artistic expression, combining the idea and basic principles of their own, developed cre-

zdobnictwa, który jest ich indywidualnym językiem artystycznych wypowiedzi, łączącym w sobie ideę i podstawowe zasady własnej, wypracowanej kreacji. Zestawienie tych prac z oryginalnymi, średniowiecznymi księgami, zachowanymi w zbiorach Biblioteki Jagiellońskiej, będzie ciekawym zderzeniem i porównaniem twórczej myśli artystów, których życie i działalność dzieła setki lat dziejów historycznych i związanych z nimi dziejów istnienia i przeobrażeń książki.

Bardzo serdecznie dziękujemy Panu prof. dr. hab. Zdzisławowi Pietrzykowi, dyrektorowi Biblioteki Jagiellońskiej UJ, za wszelką życzliwość i pomoc w prezentacji oraz szeroko pojęte rozumienie idei naszych wystaw, których założeniem jest propagowanie tego, co piękne, mądre i ponadczasowe.

Kraków, 07.09.2020
Joanna Warchoł
Prezes Związku Polskich Artystów Plastyków
Okręg Krakowski

**Iluminacja – obrazowanie w książce
esej**

Kiedy hasło iluminacja dociera do odbiorcy i zostaje poddane procesowi interpretacji, może wytworzyć mylne, choć spokrewnione skojarzenie. Jeśli owo hasło zostanie rzucone na zlocie inżynierów elektrotechniki z Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, to możemy być pewni, że wszyscy powiążą to słowo z oświetleniem oraz tworzeniem opraw świetlnych. Ciekawiej robi się, jeśli wymieszalibyśmy wspomnianych absolwentów AGH z absolwentami edytorstwa bądź bibliotekoznawstwa.

Taka wybuchowa mieszanka towarzyska nie tylko wprowadziłaby spory na tle światopoglądowym, lecz również, co do definicji bohatera tego eseju – iluminacji. Choć oba określenia odwołują się do tego samego łacińskiego słowa

ation. The juxtaposition of these works with the original medieval books, preserved in the collections of the Jagiellonian Library, will be an interesting collision and comparison of the creative thoughts of the artists whose lives and activities are separated by hundreds of years of history and book transformations.

I would like to express my sincere thanks to Prof. DSc Zdzisław Pietrzyk, director of the Library of the Jagiellonian University, for all kindness and help in the presentation, as well as a broad understanding of the idea of our exhibitions, the aim of which is to promote what is beautiful, wise and timeless.

Krakow, September 7, 2020
Joanna Warchoł
President of the Association of Polish Artists
and Designers, Krakow Branch

**Illumination – embellishment in a book
essay**

When a term “illumination” reaches the recipient and is interpreted, it can produce an inaccurate, albeit related, association. If this term was mentioned at the meeting of engineers from the AGH University of Science and Technology in Krakow, we can be sure that everyone would associate it with lighting and creating lighting systems. It would be more interesting if we mixed the above-mentioned graduates of the AGH University of Science and Technology with the graduates of editing or library science.

Such an explosive social mix would not only introduce disagreements with regard to the worldview, but also as to the definition of the topic of this essay – illumination. Although both terms refer to the same Latin word *illumin-*

illuminare – „oświetlać, rozjaśniać; ozdabiać”, to jednak sporo się od siebie różnią.

Kiedy w XV w. druk stawiał swoje pierwsze kroki i powstawały pierwsze inkunabuły, nikt nawet nie śnił, że iluminacja za kilkaset lat będzie funkcjonowała i kojarzyła się z jakąś dziwną, niewidzialną wiązką promieni, która daje światło albo wizualizację. Moim zdaniem, w XXI w. tylko wąska, wyspecjalizowana grupa (naukowcy, artyści, studenci) może przytoczyć definicje tego pięknego procesu ręcznego zdobienia książki.

Ta forma artystyczno-malarska rozpoczęła swoją historię jeszcze na długo przed narodzeniem Chrystusa, bo przypuszcza się, że już w XV w. p.n.e. w starożytnym Egipcie (*Księga umarłych*). Jednak największy rozwój tej techniki przypada na IV, V w. naszej ery i trwał około tysiąca lat, aż do wspomnianego wynalezienia druku i zastąpienia tej ręcznej, rzemieślniczej pracy przez książkę drukowaną oraz drzeworyty i miedzioryty, a później przez inne sposoby ilustracji książek.

Iluminatorstwo przez tysiąc lat znacznie poszerzyło ówczesną wiedzę na temat estetyki książki i dało większe możliwości wizualne, co do bogatego zdobienia kodeksów. Najbardziej kunsztownymi rodzajami kodeksów iluminowanych są: *codex aureus* (pisany i zdobiony złotem), *codex purpureus* (karty malowane purpurą) oraz *codex argenteus* (wykonany przy użyciu srebra). Poza tak okazałymi i wytwornymi ozdobami, jak te wymienione wyżej, istniały trochę mniej kosztowne sposoby na równie eleganckie zdobienia, za pomocą barwników uzyskanych z najróżniejszych mieszanek.

W tym krótkim eseju dotyczącym iluminacji chciałem w bardzo skondensowany sposób spojrzeć na iluminatorstwo i pokazać, jak zmieniło się ono od swojego początku do czasów współczesnych. Tekst ten powstał z okazji wystawy, której otwarcie odbędzie się 18 listopada 2020

are – “to illuminate, to brighten; to decorate”, they differ a lot.

When printing made its first steps in the 15th century, and the first incunabula were created, no one even dreamed that the illumination would function in a few hundred years and it would be associated with some strange, invisible beam of rays that gives light or visualizations. In my opinion, in the 21st century only a narrow, specialized group (of scientists, artists and students) can provide definitions of this beautiful process of decorating books manually.

This artistic and painting form began its history long before the birth of Christ, because it is believed that it happened in the 15th century BC in ancient Egypt (*Book of the Dead*). However, the greatest development of this technique took place in the 4th and 5th centuries AD and lasted about a thousand years, until the aforementioned invention of printing and the replacement of this manual, craft work by a printed book, woodcuts and copper engravings, and later by other ways of illustrating books.

For a thousand years, illuminating significantly broadened the knowledge of the aesthetics of the book at that time and gave greater visual possibilities as to the rich ornamentation of codices. The most elaborate types of illuminated codices are: *codex aureus* (written and decorated with gold), *codex purpureus* (cards painted purple) and *codex argenteus* (made with silver). In addition to such sumptuous and elegant decorations as those mentioned above, there were slightly less expensive but equally elegant ones, made with dyes obtained from various mixtures.

In this short essay on illumination, I wanted to take a very condensed look at illumination and show how it has changed from its inception to the present day. This text was written on the occasion of the exhibition, the opening of which will take place on November 18, 2020 at the Jagiellonian Library, and its theme will be book

roku w Bibliotece Jagiellońskiej, a jej tematem będzie zdobnictwo książkowe – iluminacja. Jestem niezmiernie ciekawy, jak do tak szlachetnej i pracochłonnej średniowiecznej czynności podejść współcześni artyści. Iluminacja daje praktycznie nieograniczone możliwości łączenia jej z typografią czy innymi formami artystycznymi. Będą pokazane działania na polu różnorodnych dziedzin sztuk plastycznych i trendów w sztuce. Zespojenie tradycji z dzisiejszą estetyką będzie czymś niezwykle intrygującym.

ornamentation – illumination. I am extremely curious how such a noble and laborious medieval activity will be perceived by contemporary artists. Illumination gives practically unlimited possibilities of combining it with typography or other artistic forms. The exhibition will present activities in the field of various areas of fine arts and trends in art. Fusing tradition with today's aesthetics will be something very intriguing.

Dawid Dyrda

Team Projects, second-cycle student of Editing at the Faculty of Polish Studies of the Jagiellonian University

Dawid Dyrda
Projekt Zespołowe,
student II stopnia studiów
Kierunku Edytorstwo Wydziału Polonistyki UJ
PS

Opisanie działań artystów zaproszonych do udziału w wystawie nie jest możliwe na tym etapie, ponieważ artyści będą dopiero oddawać dokumentację fotograficzną swoich dzieł. Możemy jedynie domyślać się, jakie prace będą przedstawione na wystawie. Opóźnienie jest spowodowane izolacją, która wpłynęła na życie artystyczne twórców.

PS

It is not possible at this stage to describe the activities of the artists invited to participate in the exhibition, as the artists will only be submitting photographic documentation of their works. We can only guess what works will be presented at the exhibition. The delay is due to the recent isolation that has influenced the lives of the artists.

Iluminacja – obrazowanie nie tylko w książce

Współcześni artyści w swojej pracy twórczej sięgają po zdobienie. Jest ono postrzegane inaczej niż u średniowiecznych mistrzów. To nie jest tylko ozdoba, ale także wyrażenie siebie, swoich odczuć, swobodne łączenie typografii z obrazowaniem. Może to być również dobrze zaprojektowany, użyteczny przedmiot, ale też idea. Iluminowanie formą i materialem graficznym odzwierciedla osobowość twórcy. Książka (jako że miejscem ekspozycji jest biblioteka) ma poczesne miejsce w tej prezentacji, ale nie jest przedmiotem ograniczenia, a jedynie inspiracją do kreatywnej aktywności

Illumination – embellishment not only in a book

Contemporary artists use embellishment in their creative work. However, it is perceived differently from the one used by medieval masters. It is not only about ornamentation, but also about expressing oneself, one's feelings, and a free combination of typography with the art of embellishment. It can also be a well-designed everyday item, but also an idea. Illumination with form and graphic matter reflects the personality of the creator. The book (as the place of the exhibition is the library) has a prominent place in this presentation, but it is not subject to limitation, but only an inspi-

i różnicowanych działań formalnych, takich jak: prace graficzne, rysunkowe, malarskie, projektowe, obiekty, książki artystyczne etc. Ekspozycja ma pokazać potęgę wyobraźni artystów w dokonaniach twórczych, a iluminowanie to pretekst do działania.

ration for creative activity and various formal activities, such as: graphics, drawing, painting, design, objects, art books etc. The exhibition is to show the power of the artist's imagination in their creative achievements, and illumination is a pretext for the action.

Równocześnie, celem porównania sztuki iluminacji, pokazane zostaną zabytkowe obiekty ze zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej.

At the same time, historic objects from the collections of the Jagiellonian Library will be shown to compare different types of the art of illumination.

Należałoby napomknąć, cytując Barbarę Bieńkowską (*Książka na przestrzeni dziejów*, 2005), że „nieprzerwany ciąg dziejów Biblioteki Uniwersytetu Krakowskiego (uniwersytetu powołanego w 1364 r. jako Akademia Krakowska, przyp. T.B.F.) datuje się od 1400 roku i trwa nadal. W średniowieczu osobne zbiory istniały przy poszczególnych wydziałach i bursach studenckich. Największe należały do tzw. kolegium artystów («sztuk wyzwolonych» – nauk humanistycznych) i teologów. W XVI wieku zostały one połączone, tworząc bibliotekę Kolegium Większego, która stanowiła zaczątek głównej biblioteki uniwersyteckiej. Obok niej nadal działały inne księgozbiory wydziałowe (op.cit., s. 63). [...] Od początku wokół uniwersytetu skupiali się uczeni i studenci zainteresowani książkami. [...] Zasilali oni swymi darami księżnicę uczelnianą (op.cit., s. 64)”. Taki był początek gromadzenia zbiorów przez Bibliotekę Jagiellońską. Podobnie działo się w większości książnic. Prezentowane na tegorocznej wystawie z cyklu „Wokół książki”, której hasłem jest „Iluminacja – obrazowanie w książce”, wolumeny są znikomym fragmentem cennych zbiorów (zawierających wiele unikatowych na skalę światową obiektów), o czym świadczą dane zaczerpnięte ze strony internetowej BJ z 31.12.2019: ogólna liczba zbiorów tradycyjnych liczy 6 156 949 wolumenów i jednostek, a zbiory specjalne to 2 142 590, w tym 35 270 rękopisów, 109 789 starych druków (w tym 3666 inkunabułów), 63 052 zbiorów kartograficznych, 65 454 zbiorów graficznych,

It should be mentioned, quoting Barbara Bieńkowska (*Book Over the History*, 2005), that “the uninterrupted history of the Library of the University of Krakow (the university established in 1364 as the Krakow Academy, note T.B.F.) dates back to 1400 and still continues its existence. In the Middle Ages, separate collections existed at individual faculties and student dormitories. The largest belonged to the so-called college of artists (of “liberal arts” – humanities) and theologians. In the 16th century they were combined to form the library of the Greater College, which was the beginning of the main university library. Next to it, there were still other departmental book collections (opus citatum, p. 63). [...] From the very beginning, scientists and students interested in books gathered around the university. [...] They provided the university library with their gifts (opus citatum, p. 64)”. This was the beginning of the collection by the Jagiellonian Library. The same happened in most of the libraries. The volumes presented at this year's exhibition in the series “Around the Book”, the slogan of which is “Illumination – embellishment in a book”, are a negligible fragment of valuable collections (containing many unique objects on a global scale), as evidenced by data taken from the BJ website from 31.12.2019: the total number of traditional collections is 6,156,949 volumes and units, and 2,142,590 special collections, including 35,270 manuscripts, 109,789 old prints (in-

50 366 zbiorów muzycznych. W celu zapoznania się z ilością i wartością innych zasobów odsyłam do strony internetowej BJ.

„Iluminacja (łac. *illuminare* – rozświetlać, ozdabiać) zdobienie rękopisów za pomocą efektów malarskich – barwnych i złotych inicjałów, ornamentów, przedstawień narracyjnych. Iluminacja to także nazwa samej dekoracji” (op.cit., s. 293). Pierwsze iluminacje powstały już w starożytnym Egipcie. Rozkwit iluminowania przypada na wieki średnie, na ręczne zdobienie pergaminowych kodeksów. Najśłynniejsze ośrodki iluminatorstwa były w Bizancjum, Irlandii, Francji, Niemczech, Włoszech i Hiszpanii. W Polsce pierwsze skrytoria powstały w drugiej połowie XII wieku. Później w wiekach XV i XVI główną rolę odgrywała szkoła krakowska.

Chcąc pogłębić informacje o iluminatorstwie, przytaczam fragment opisu Barbary Bieńkowskiej z *Książki na przestrzeni dziejów*: „Przepisany tekst, jeśli miał być bardziej ozdobiony, podlegał dalszemu upiększeniu. Dekorowane były przestrzenie między kolumnami pisma i marginesy, albo z ich zewnętrznej strony, albo ze wszystkich brzegów (tzw. bordiury). Zwykle malowano ornamenty o motywach roślinnych, w które niekiedy wplataną postacie lub drobne scenki rodzajowe. Ozdobne pierwsze litery tekstu stanowiły inicjały (łac. *initium* – początek). Litera była wkomponowana w ornament albo w figuralną kompozycję malarską – miniaturę. Miniatury występowały też samodzielnie, wypełniając niekiedy nawet całą stronę. Ze względu na kunsztowną technikę i wspianą kolorystykę, ze znacznym udziałem złota i srebra, nazywane są iluminacjami (łac. *illumino* – oświetlam, ozdabiam), zaś sztukę ich sporządzania – iluminatorstwem” (s. 55). Omawiając pokrótce historię sztuki książkowej, warto tu przytoczyć jeszcze inne elementy służące zdobnictwu w książce rękopiśmiennej i drukowanej, tzw. ornamenty (łac. *ornamentum* – ozdo-

cluding 3,666 incunabula), 63,052 cartographic collections, 65,454 graphic collections, and 50,366 music collections. In order to find out about the amount and value of other resources, please refer to the BJ website.

“Illumination (Latin *illuminare* – to illuminate, decorate) decorating manuscripts with painting effects – colourful and golden initials, ornaments, narrative representations. Illumination is also the name of the decoration itself” (opus citatum, p. 293). The first illuminations were made in ancient Egypt. The heyday of illumination took place in the Middle Ages, with the hand-made decoration of parchment codex. The most famous centers of illumination were situated in Byzantium, Ireland, France, Germany, Italy and Spain. In Poland, the first scriptorias were created in the second half of the 12th century. Later, in the 15th and 16th centuries, the main role was played by the Krakow school.

In order to deepen the information about illuminating, I would like to quote a fragment of Barbara Bieńkowska’s description from *Book Over the History*: “If the rewritten text was to be decorated to a larger extent, it was subject to further embellishment. The spaces between the columns of writing and the margins were decorated, either on their outer side or on all edges (the so-called fringes). Ornaments with floral motifs were usually painted, sometimes with figures or small genre scenes. The decorative first letters of the text were the initials (Latin *initium* – beginning). The letter was incorporated into the ornament or into a figural painting composition – a miniature. The miniatures also appeared independently, sometimes even filling the entire page. Due to the elaborate technique and wonderful colours, with a significant share of gold and silver, they are called illuminations (Latin *illumino* – I illuminate, decorate), and the art of making them – illuminating” (p. 55). While briefly discussing the history of book art, it is worth mentioning other

ba): akant, arabeska, banderola (to późniejsze teksty towarzyszące rysunkom w komiksach), floratura, maskaron, meander (często używane w konstrukcji inicjałów i bordiur) czy występująca w różnych typach – winieta (w zależności od jej zastosowania będzie bordiurą, frontispisem, winieta tytułową, przerywnikiem czy finalikiem). Można zauważyć, że zdobienie przybiera różne formy, dalekie już od definiowanej wcześniej iluminacji.

Autorka *Książki na przestrzeni wieków* zauważa, że „W zdobnictwie rękopisów znajdowały odbicie wszelkie wpływy i nurty artystyczne epoki. Dostrzegane są relikty antyku, prymitywnej sztuki plemion napływowych, fantastyki, kolorystyki irlandzkiej, subtelnej dekoratywności arabskiej, dostojęstwa i przepychu bizantyjskiego. Rozmaite owe elementy podporządkowane były jednak oryginalnym stylom europejskim: wczesnośredniowiecznemu (merowińskiemu), karolińskiemu, romańskiemu, gotyckiemu i wreszcie renesansowemu, oczywiście z lokalnymi odmianami. Odpowiadały im również w najogólniejszych zarysach style opraw (s. 55–56). Szczególną wspaniałością i artyzmem odznaczały się manuskrypty dawniejsze, kiedy krąg użytkowników książek ograniczał się do najwyższych dostojników i uczonych [...]” (s. 57).

Często iluminowane księgi więcej mówią o ówczesnej kulturze niż dokumenty pisane. Malowane/ryśowane sceny przesuwają się kolejno po kartach jak taśma filmowa. Technika iluminowania książek zanikła wraz z wynalezieniem i nastaniem druku, gdyż z biegiem czasu dopracowywano się stałych kanonów estetyki książki, które dodatkowo charakteryzują się zharmonizowaniem kroju i wielkości pisma z proporcjami kolumny oraz innymi elementami typograficznymi (s. 75). Natomiast o innym znaczeniu iluminacji, jako rozświetleniu przestrzeni publicznej, pisał Zygmunt

elements of decoration in a handwritten and printed book, the so-called ornaments (Latin *ornamentum* – ornament): acanthus, arabesque, banderola (these are later texts accompanying drawings in comics), floratura, mascaroon, meander (often used in the construction of initials and fringes) or a different type of vignette (depending on its applications will be a border, frontispiece, title vignette, interlude or tailpiece). It can be noticed that decorations take various forms, far from the previously defined illumination.

The author of *Book Over the History* notes that “The ornamentation of the manuscripts reflected all the influences and artistic trends of the epoch. There are relicts of antiquity, primitive art of immigrant tribes, fantasy, Irish colours, subtle Arab decorativeness, Byzantine dignity and splendour. These various elements, however, were subordinated to the original European styles: early medieval (Merovingian), Carolingian, Romanesque, Gothic and finally Renaissance, of course with local variations. The styles of the binding also suit them, in the most general terms (pp. 55–56). Older manuscripts were particularly magnificent and artistic, when the circle of users of books was limited to the highest dignitaries and scholars [...]” (p. 57).

Illuminated books often tell more about contemporary culture than written documents. Painted / drawn scenes move sequentially across the cards like film frames. The technique of illuminating books disappeared with the invention and the advent of printing, as over time constant canons of book aesthetics were refined, which are additionally characterized by harmonization of the typeface and size of the letter with the proportions of the column and other typographic elements (p. 75). On the other hand, Zygmunt Gloger wrote about another meaning of illumination as lighting of public space in the *Old Polish Encyclopedia* (vol. 2, p. 271), noticing that “Długosz mentions the illuminations of cities in

Gloger w *Encyklopedii staropolskiej* (t. 2, s. 271), wzmiankując tamże, że „Długosz wspomina o iluminacjach miast w wieku XIV i XV, jako oznakach radości narodowej” (iluminowanie przestrzeni uświetnia też np. nowy rok, zwycięstwa, rocznice, festyny, wnętrza sal balowych czy teatralnych itp.).

Prezentowane na wystawie prace mają pokazać, jak współcześni artyści postrzegają pracę twórczą związaną z przewodnim hasłem: „Iluminacja – obrazowanie w książce”.

Artyści rozszerzyli zakres swojego działania poza opracowanie książki. Korzystają śmiało ze współczesnych zdobyczy technicznych. Zaproszeni zostali twórcy z różnych dziedzin sztuk pięknych: malarstwa, rzeźby, grafiki, fotografii, działań multimedialnych etc. Praca twórcza nie ogranicza się tylko do kart książek, wychodzi poza ich ramy. Wyobraźnia pozwala na śmiałą interpretację pojęcia iluminacja. To ta różnorodność pól działalności twórczej ma mocniej pokazać wieloznaczność pojęcia iluminacja. Czy można tu mówić o kontynuacji dziedzictwa starych mistrzów? Czy raczej należy uznać, że zdobienie uległo dewaluacji? Czy może raczej jest ono inaczej pojmowane, ma znaczenie bardziej abstrakcyjne, a nie obrazowe? Czyż jest to też działanie na bodźce umysłu, rozumu, interpretacji, a nie tylko wzroku?

Obok prezentacji cennych zbiorów Biblioteki Jagiellońskiej (choć jest to zaledwie ich mały ułamek) swoje dzieła pokazuje 27 artystów, a ich nazwiska, prace i źródła inspiracji przedstawia ten katalog. To oni nadadzą ton tej wystawie. Widz po kontakcie z ich twórczością dokona własnej interpretacji terminu *iluminacja* i osądzi, czy tak ogromny skok czasowy jest spójny z kreatywnością starych mistrzów.

Teresa B. Frodyma, kurator wystawy
Kraków, 22.10.2020

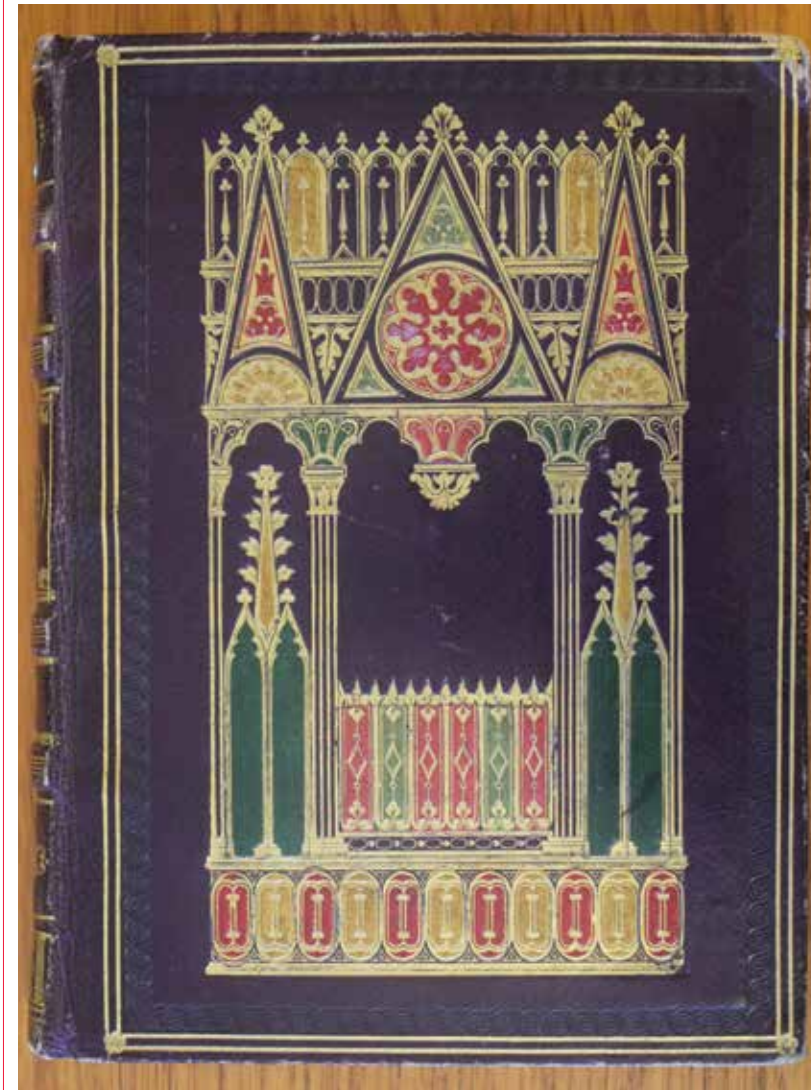
the 14th and 15th centuries as signs of national joy” (it also adds splendour to, for example, celebration of New Year’s Eve, victories, anniversaries, festivals, interiors of ball and theater halls, etc.).

The works presented at the exhibition are intended to show how contemporary artists perceive creative work related to the slogan: “Illumination – embellishment in a book”.

The artists extended the scope of their activities beyond the development of the book. They boldly use modern technological achievements. Artists from various fields of fine arts were invited to participate in the exhibition: painting, sculpture, graphics, photography, multimedia, etc. Creative work is not limited to the pages of books, it goes far beyond them. Imagination allows for a bold interpretation of the concept of illumination. It is this variety of fields of creative activity that is to show the ambiguity of the term illumination more clearly. Can we speak of a continuation of the old masters’ heritage? Or should it rather be admitted that the decoration has been devalued? Or is it rather understood differently, has a more abstract than pictorial meaning? Is it also acting on the stimuli of the mind, reason, interpretation, and not only sight?

In addition to presenting the valuable collections of the Jagiellonian Library (although it is only a small fraction of them), 27 artists show their works, and their names, works and sources of inspiration are presented in this catalogue. They will set the tone for this exhibition. After getting in touch with their work, the viewer will make his own interpretation of the term illumination and will judge whether such a huge jump in time is consistent with the creativity of the old masters.

Teresa B. Frodyma, curator of the exhibition
Krakow, October 22, 2020

Calendarium Gallice scriptum
Kalendarz napisany w języku francuskim
okładka
Kodeks, pergamin, XV w.
sygn. Rkp. 3635

Calendarium Gallice scriptum
Calendar written in French
cover
Codex, parchment, 15th centuries
RF MS 3635

Modlitewnik Władysława II
 króla Czech i Węgier
 Czechy, ok. 1475-1480
 Rkp. pergamin, 14x9 cm, 216 kart + VI sygn. BJ Rkp. 4289

Prayer Book of Władysław II
 King of Bohemia and Hungary
 Bohemia, ca. 1475-1480
 MS, parchment, 14x9 cm, 216 cards + VI
 RF BJ MS 4289

Modlitewnik Władysława II
 króla Czech i Węgier
 Czechy, ok. 1475-1480
 Rkp. pergamin, 14x9 cm, 216 kart + VI sygn. BJ Rkp. 4289

Prayer Book of Władysław II
 King of Bohemia and Hungary
 Bohemia, ca. 1475-1480
 MS, parchment, 14x9 cm, 216 cards + VI
 RF BJ MS 4289

Biblia Latina (Vetus Testamentum: Sap. – Malach.; Holy Bible (Old Testament: Book of Wisdom – Novum Testamentum) cum prologis Book of Malachi; New Testament) and prologue, Biblia Latina cum prologis, vol. 2: Vetus Testamentum (Sap. fragm. – Malach.), Novum Testamentum MS, parchment, illuminations, 37,5 x 27,5 cm, 254 cards + III, RF BJ MS 284 IV T. 2

Biblia łacińska z Prologami, vol. 2: Stary Testament (Ks. Mądrości fragm. – Ks. Malach.), Nowy Testament, Czechy, ok. 1370 manuscript, Bohemia, ca. 1370 Rkp., pergamin, iluminacje, 37,5 x 27,5 cm, 254 kart + III, sygn. BJ Rkp. 284 IV T. 2 MS, parchment, illuminations, 37,5 x 27,5 cm, 254 cards + III, RF BJ MS 284 IV T. 2

Antiphonarium secundum usum liturgiae

Antiphonarium secundum usum liturgiae
Ambrosianae dioec. Mediolanensis
Antyfonarz liturgii ambrojańskiej diecezji
mediolańskiej

Antiphonarium secundum usum liturgiae
Ambrosianae dioec. Mediolanensis
Antiphonary of the Ambrosian liturgy
diocese of Milan

Antiphonarium secundum usum liturgiae

Lombardia, XIII, XV/XVI wiek
Rkp. pergamin, 33x24,5 cm, 190 kart + III
sygn. BJ Rkp. 7903

Lombardy, 13th, 15th/16th centuries
MS, parchment, 33x24.5 cm, 190 cards + III
RF BJ MS 7903

Antiphonarium secundum usum liturgiae
Ambrosianae dioec. Mediolanensis
Antyfonarz liturgii ambrozjańskiej diecezji
mediolańskiej
(fragmenty)

Antiphonarium secundum usum liturgiae
Ambrosianae dioec. Mediolanensis
Antiphonary of the Ambrosian liturgy
diocese of Milan
(fragments)

Tomasz z Akwinu, Komentarz do IV księgi Sentencji
Piotra Lombarda/Thomas de Aquino, Commentum
in IV librum Sententiarum Petri Lombardi
Bologna, 1. poł. XIV wieku, Rkp. pergamin,
31,5x21,5 cm, 311 kart + III, sygn. Rkp. 1719

Thomas Aquinas, Commentary on the Fourth Book of
The Sentences by Peter Lombard / Thomas de Aquino,
Commentum in IV librum Sententiarum Petri Lombardi
Bologna, 1st half of the 14th century, MS parchment
paper, 31,5x21,5 cm, 311 cards + III, RF MS 1719

Al-Qur'ān/Koran	al Koran/Alcoran/Quran
řekopis, 1788	manuscript, 1788
199 (1-197, k. 5a, 100a) kart,	199 (1-197, k. 5a, 100a) cards,
11 x 15 cm i mniej	11 x 15 cm and less
sygn. Rkp. 6088	RF MS 6088

Al-Qur'ān/Koran	al Koran/Alcoran/Quran
řekopis, 1788	manuscript, 1788
199 (1-197, k. 5a, 100a) kart,	199 (1-197, k. 5a, 100a) cards,
11 x 15 cm i mniej	11 x 15 cm and less
sygn. Rkp. 6088	RF MS 6088

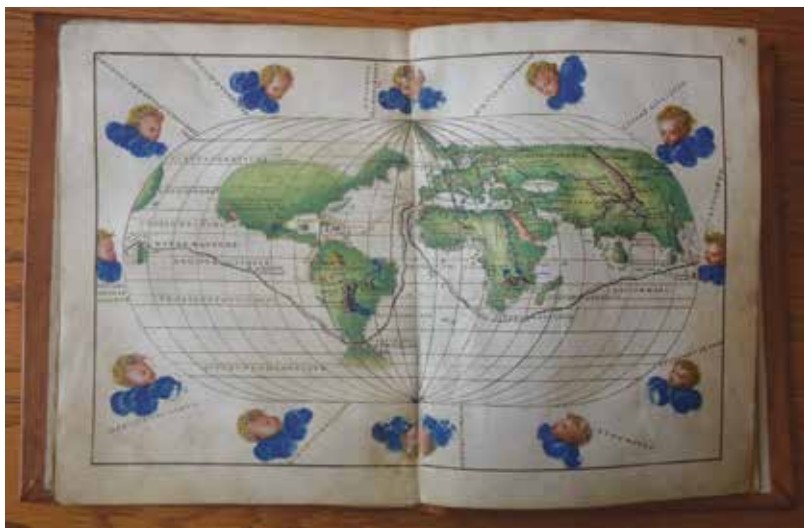
Baltazar Behem, *Codex picturatus Balthasaris Behem* / *Kodeks Baltazara Behema*, faksimile
 Warszawa, Kraków / Varsoviae, Cracoviae,
 Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989

Baltazar Behem, *Picturatus pad Decorated codex Behem*, facsimile
 Warsaw, Krakow / Varsoviae, Cracoviae,
 National Publishing Agency, 1989

372 karty różnorodne / varia, ilustracje
 kolorowe, kodeks 36 x 29 x 12 cm,
 karty 32,91 x 24,37 cm
 sygn. B 54502 III

372 variety of cards / miscellany (varia cards),
 illustrations colored, codex 36 x 29 x 12 cm,
 cards 32.91 x 24.37 cm
 RF B 54502 III

Battista Agnese, *Atlas nauticus*

Atlas żeglarski świata

Włochy, Wenecja, ok. 1540

Rkp., pergamin, 22,5 x 16 cm, 30 kart

sygn. Rkp. 1886

Battista Agnese, *Nautical Navigation*

Atlas of the World

Italy, Venice, ca. 1540

MS, parchment, 22,5 x 16 cm, 30 cards

RF MS 1886

Indeks rękopisów / Manuscripts Index 85/87

Grzegorz Banaszekiewicz	30/31
Iwo Birkenmajer	32/33
Wojciech Ćwiertniewicz	34/35
Teresa B. Frodyma	36/37
Urszula Gawron	38/39
Piotr Górnikiiewicz	40/41
Marta Hübner	42/43
Alina Kalczyńska	44/45
Małgorzata Macharska-Warzecha	46/47
Barbara Maroń	48/49
Zbigniew Nowak	50/51
Paweł Olchawa	52/53
Monika Pałka	54/55
Rafał Pytel	56/57
Brygida Serafin	58/59
Anna Siek	60/61
Iwona Siwek-Front	62/63
Mira Skoczek-Wojnicka	64/65
Stanisław Stach	66/67
Anna Śliwińska	68/69
Marta Wakuła-Mac	70/71
Joanna Warchoł	72/73
Paweł Warchoł	74/75
Marlena Wojnicz	76/77
Sabina Woźnica	78/79
Ewa Zawadzka	80/81
Beata Zuba-Palichleb	82/83

KORESPONDENCJA 2020, Uniwersalna instalacja/projektacja pandemiczna 2020

2020, kwiecień–listopad, 33 pary obrazów
zgrupowane od kwietnia do listopada 2020 roku
kadry zdjęć

CORRESPONDENCE 2020, Universal pandemic installation / projection 2020

2020, April–November, 33 pairs of paintings
collected from April to November 2020
photo frames

Mechanizm animacji: Andrzej Sierak

Muzyka: wybór własny użytkownika

The Mechanism of Animation: Andrzej Sierak

Music: user's personal choice

Daisy - Chacona na zamek i czas miniony

2020, grafika cyfrowa, technika własna,
papier Fabriano, 90x60 cm

Daisy - Chacona for the Castle

and the Past Time

2020, digital graphics, author's own technique,
Fabriano paper, 90x60 cm

Babilon

2020, grafika cyfrowa, technika własna,
papier Fabriano, 90x60 cm

Babylon

2020, digital graphics, author's own technique,
Fabriano paper, 90x60 cm

Dziennik 1999

karty książki

1013/8/9/1999

akryl, oryginał, papier, druk, format A4

Diary 1999

book pages

1013/8/9/1999

acrylic, original, paper, printing, A4 format

Dziennik 1999

karty książki

1248/11/11/1999

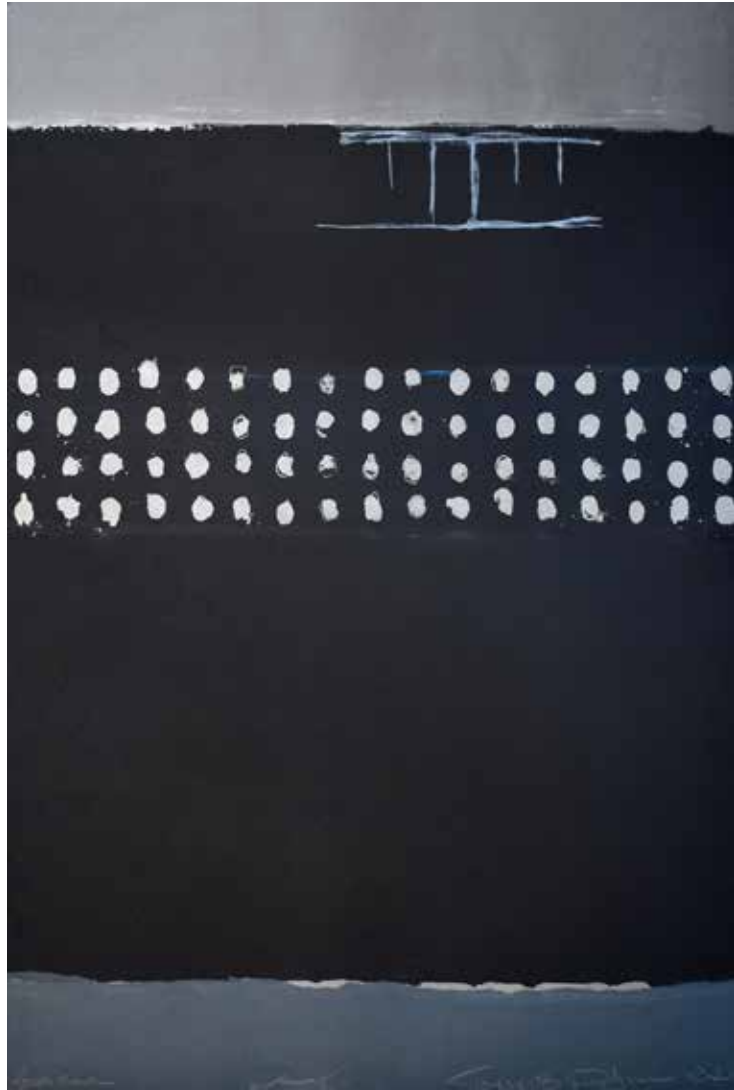
akryl, oryginał, papier, druk, format A4

Diary 1999

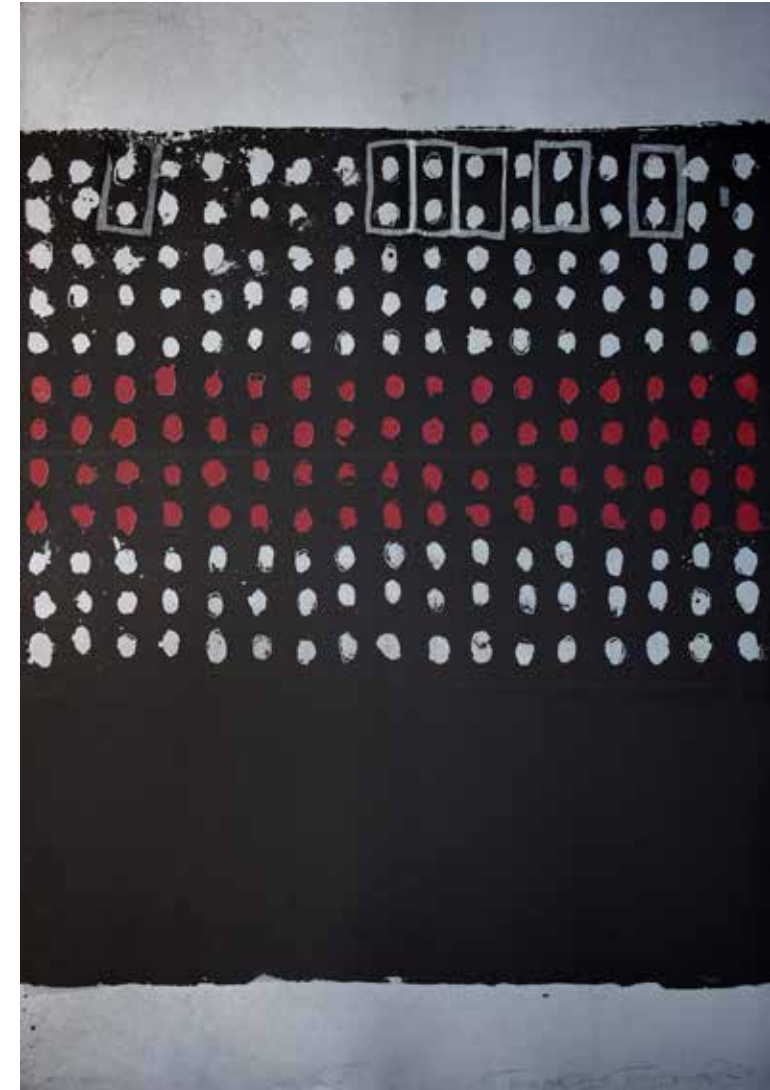
book pages

1248/11/11 1999

acrylic, original, paper, printing, A4 format

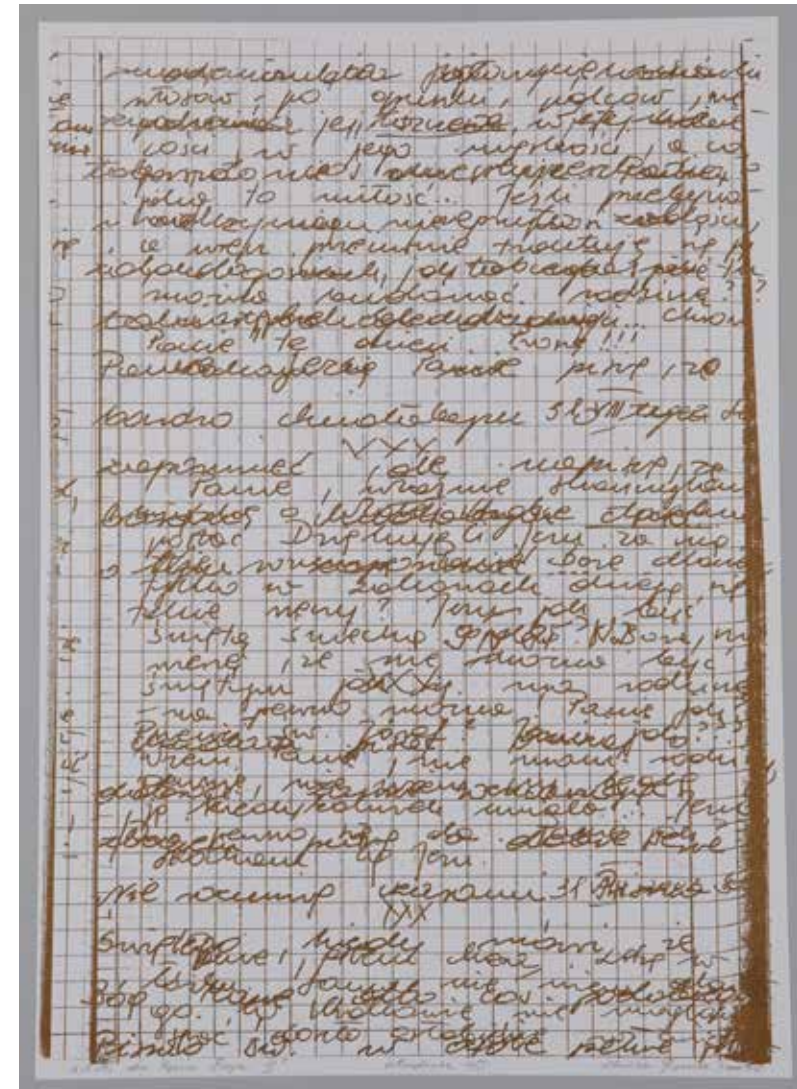
cykl: *Wspomnienia (Dzienniki) czasów pandemii...* series: *Memories (Diaries) from the Pandemic Times...*
Agora *Agora*
2020, litografia, 100x70 cm 2020, lithography, 100x70 cm

cykl: *Wspomnienia (Dzienniki) czasów pandemii...* series: *Memories (Diaries) from the Pandemic Times...*
Forum *Forum*
2020, litografia, chine collé, 100x70 cm 2020, lithography, chine collé, 100x70 cm

Życie jest piękne – historia prawdopodobna, Life is Beautiful – a Probable Story,
Życie jest piękne – historia rodzinna, Life is Beautiful – a Family Story,
Życie jest piękne – historia podróżników, Life is Beautiful – Travelers Story
 2016–2019, książki z linorytami, 2016–2019, linocut books,
 papier – Munken Cream, krój – Tekton Pro, paper – Munken Cream, typeface – Tekton Pro,

Listy do Pana Boga VI, Letters to God VI
 2004, serigrafia, papier offsetowy, 2004, serigraphy, offset paper,
 farba drukarska olejna, 30x42 cm, oil printing ink, 30x42 cm
 Bookman Old Style, 18x18 cm x 3, Bookman Old Style, 18x18 cm x 3

運命 (unmei) *Przeznaczenie*

2020, druk cyfrowy,
70x50 cm

運命 (unmei) *Destiny*

2020, digital print,
70x 50 cm

悪魔 (akuma) *Demon*

2020, druk cyfrowy,
70x 50 cm

悪魔 (akuma) *Demon*

2020, digital print,
70x50 cm

<i>Poduszkowiec</i>	<i>Hovercraft</i>
2014, technika własna, jedwab, kość, 26 x 42 x 5 cm	2014, author's own technique, silk, bone, 26 x 42 x 5 cm
<i>bez tytułu</i>	<i>untitled</i>
2015, technika własna, jedwab, 28 x 43 x 6 cm	2015, author's own technique, silk, 28 x 43 x 6 cm

<i>bez tytułu</i>	<i>untitled</i>
2017, technika własna, jedwab, drewno, 70 x 35 x 37 cm	2017, author's own technique, silk, wood, 70 x 35 x 37 cm

Lux

1999, papier czerpany, wycięcia,
30,9 x 30,9 x 2,5 cm, 12 stron
zdjęcie poziome

Lux

1999, handmade paper, cutouts,
30.9 x 30.9 x 2.5 cm, 12 pages
horizontal photo

Lux

1999, papier czerpany, wycięcia,
30,9 x 30,9 x 2,5 cm, 12 stron
zdjęcie poziome

Lux

1999, handmade paper, cutouts,
30.9 x 30.9 x 2.5 cm, 12 pages
horizontal photo

Anna Livia Plurabelle

1985 (wydanie), technika własna,
docelowo druk offsetowy – skład,
koperta, 13,4 x 26,4 cm
rozkładówka, 13,4 x 26,4 cm

Anna Livia Plurabelle

1985 (edition), author's own technique,
ultimately offset printing – typesetting,
envelope, 13.4 x 26.4 cm
centerfold, 13.4 x 26.4 cm

Anna Livia – Odyszeusz

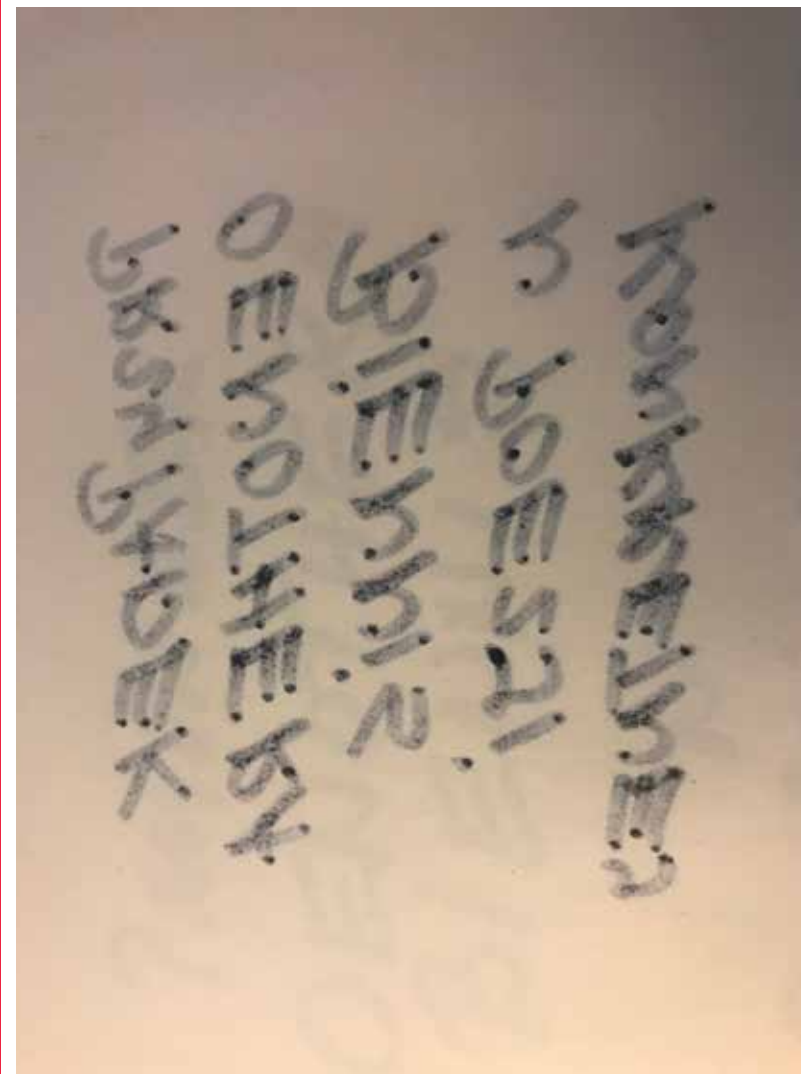
2020, technika własna, druk cyfrowy,
100 x 100 cm (150 x 150 cm)

Anna Livia – Odysseus

2020, author's own technique, digital print,
100 x 100 cm (150 x 150 cm)

PRZYPADEK OENOTHERA BIENNIS THE CASE OF OENOTHER BIENNIS IN
W POEZJI KONKRETNEJ CONCRETE POETRY
2020, film wideo, czas trwania ok. 10 min 2020, video, duration approx. 10 min
fotografia kadru pozioma horizontal frame photography

PRZYPADEK OENOTHERA BIENNIS THE CASE OF OENOTHER BIENNIS IN
W POEZJI KONKRETNEJ CONCRETE POETRY
2020, film wideo, czas trwania ok. 10 min 2020, video, duration approx. 10 min
zdjęcie poziome horizontal photo

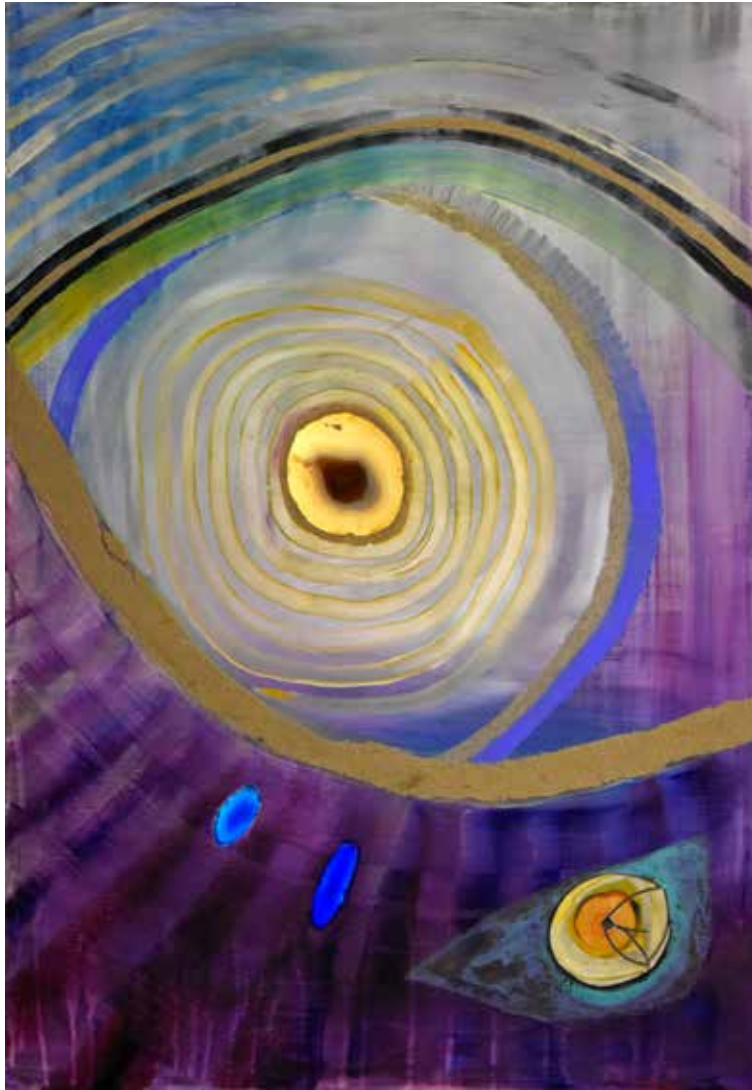
seria prac: *Śmierć Elenai, wg obrazu Jacka Malczewskiego*
2020, akryl na płycie pilśniowej, 40 x 20 cm
(80 x 40 cm – 2 prace, 40 x 20 cm – 4 prace)

series of works: *Death of Elenai, after a painting by Jacek Malczewski*
2020, acrylic on fibreboard, 40 x 20 cm
(80 x 40 cm – 2 works, 40 x 20 cm – 4 works)

bez tytułu
2020, akryl na płycie pilśniowej, 40 x 20 cm
(40 x 32 cm – 2 prace, 40 x 20 cm – 1 praca)

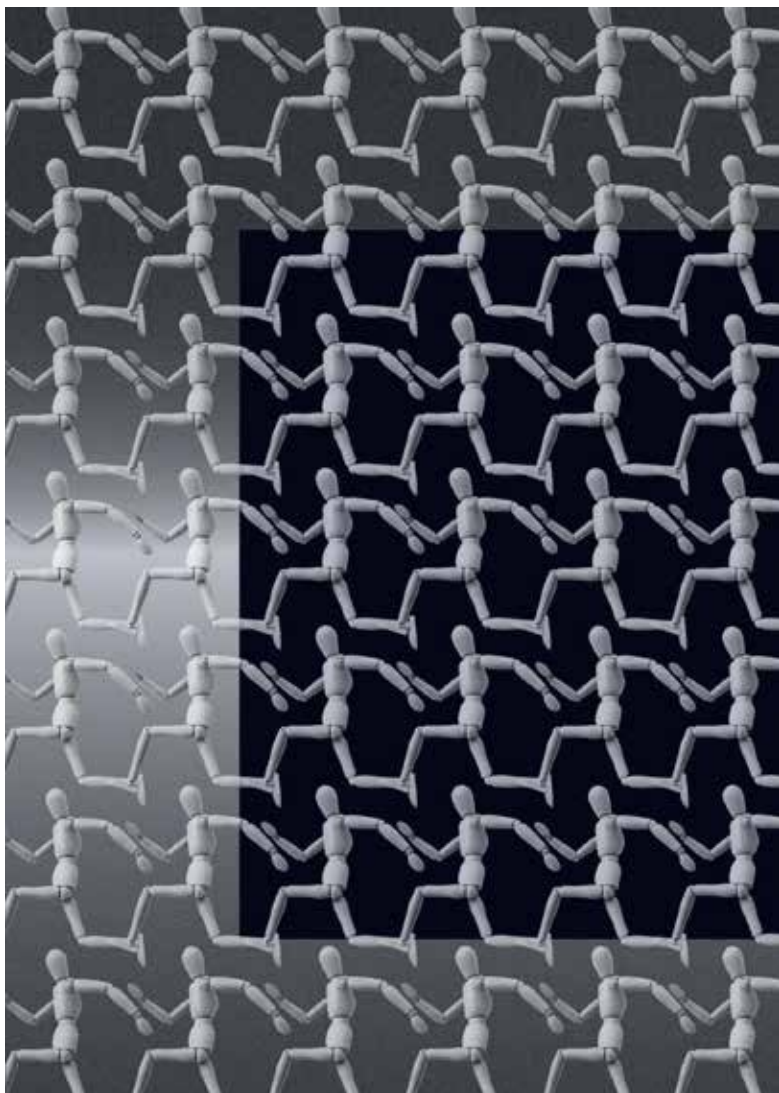
untitled
2020, acrylic on fibreboard, 40 x 20 cm
(40 x 32 cm – 2 works, 40 x 20 cm – 1 work)

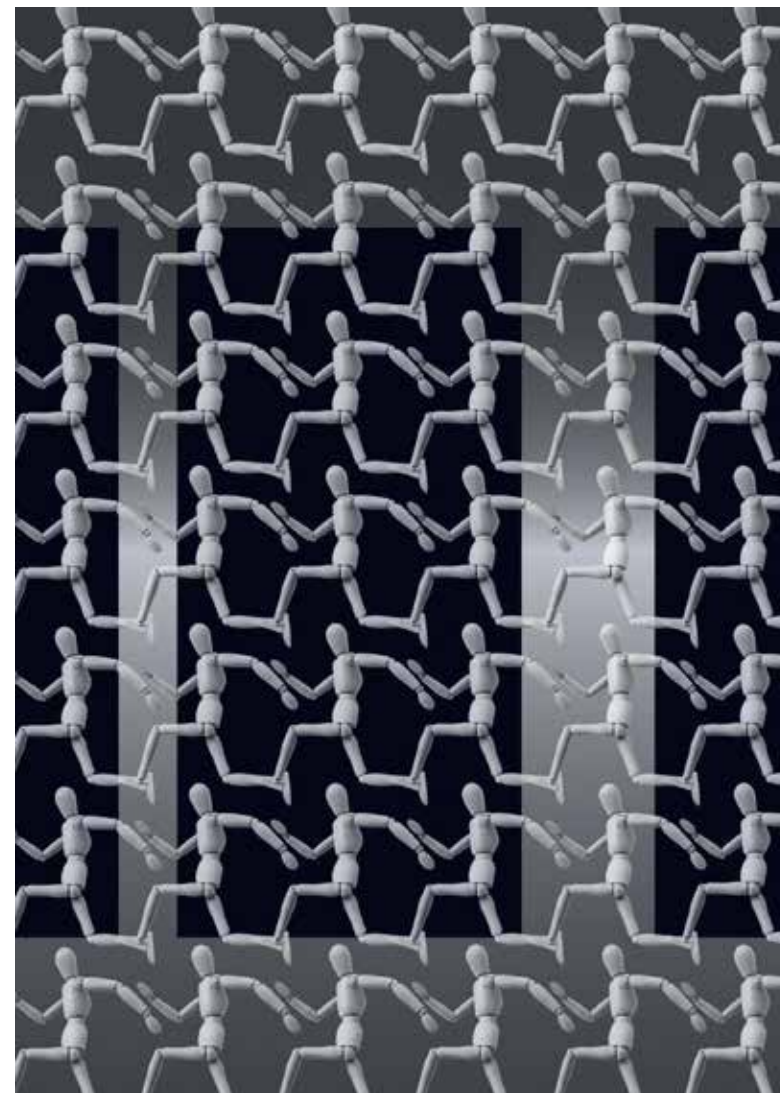
Oko *Eye*
2017, technika własna, płyta pilśniowa, kamień półszlachetny (agat), światło, 70x50 cm
2017, author's own technique, beaverboard, semi-precious stone (agate), light, 70x50 cm

Zmysły *Senses*
2017, technika własna, płótno, kamień półszlachetny (agat), światło, 100x100 cm
2017, author's own technique, canvas, semi-precious stone (agate), light, 100x100 cm

cykl: *Światło, I* series: *Light, I*
2020, druk cyfrowy, pigmentowy, 2020, digital, pigment printing,
papier barytowy, matowy, 100x70 cm Baryta paper, matte, 100x70 cm

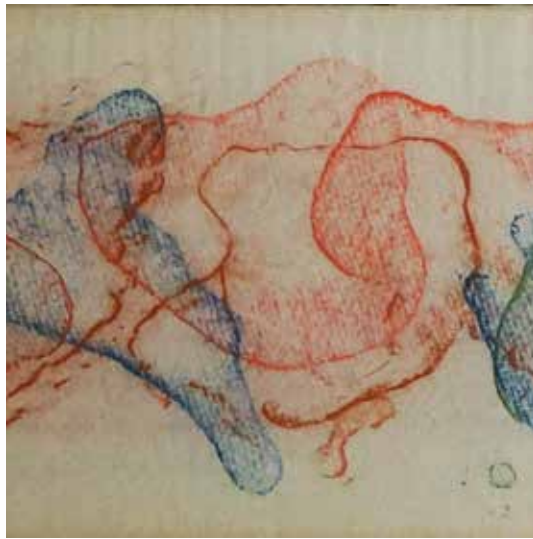
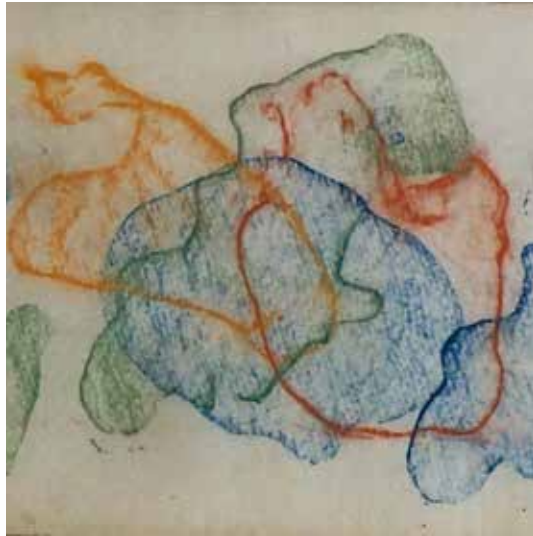
cykl: *Światło, II* series: *Light, II*
2020, druk cyfrowy, pigmentowy, 2020, digital, pigment printing,
papier barytowy, matowy, 100x70 cm Baryta paper, matte, 100x70 cm

cykl: *Kulisy nocnej scenerii* series: *Backstage of the Night Scenery*
2020, obiekt, materiał: drewno, tworzywo 2020, object, material: wood, plastic, paper,
sztuczne, papier, 33,5 x 24,7 x 21,2 cm 33,5 x 24,7 x 21,2 cm

cykl: *Kulisy nocnej scenerii* series: *Backstage of the Night Scenery*
2020, obiekt, materiał: drewno, tworzywo 2020, object, material: wood, plastic, paper,
sztuczne, papier, 33,5 x 24,7 x 21,2 cm 33,5 x 24,7 x 21,2 cm

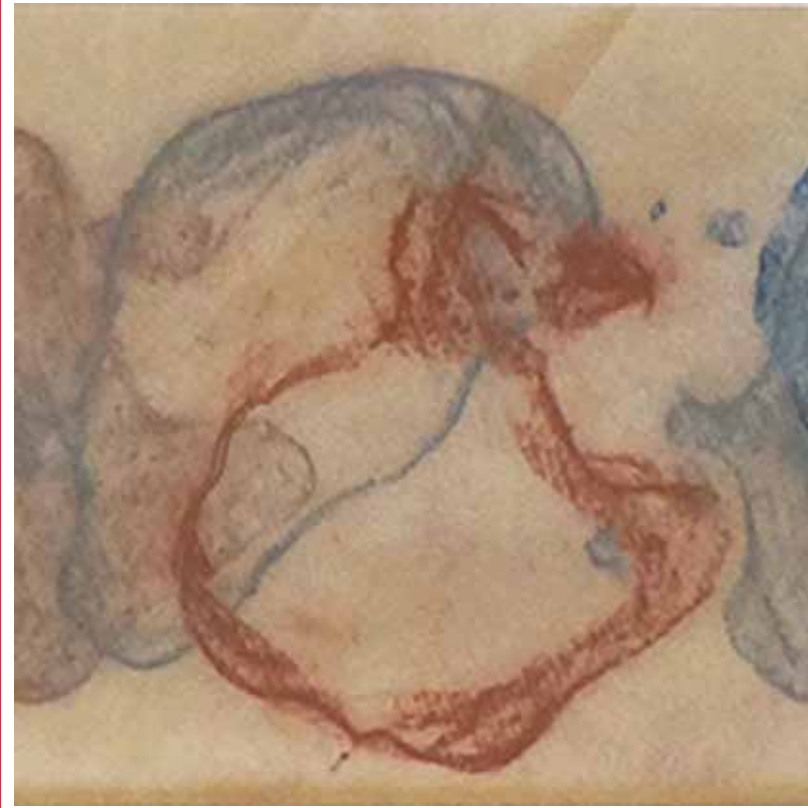

bez tytułu

2004, pastel, bibuła japońska,
oprawa za szkłem, plus detal, 155 x 12 cm

untitled

2004, pastel, Japanese blotting paper,
frame behind glass, plus detail, 155 x 12 cm

bez tytułu

2004, pastel, bibuła japońska,
oprawa za szkłem, plus detal, 11 x 66 cm

untitled

2004, pastel, Japanese blotting paper,
frame behind glass, plus detail, 11 x 66 cm

Powrót do przyszłości

2020, akwaforta, sucha igła,
przestrzenna 32 x 32 x 32 cm
lub płaska 120 x 70 cm, 70 x 50 cm

Back to the Future

2020, etching, drypoint,
spatial 32 x 32 x 32 cm
or flat 120 x 70 cm, 70 x 50 cm

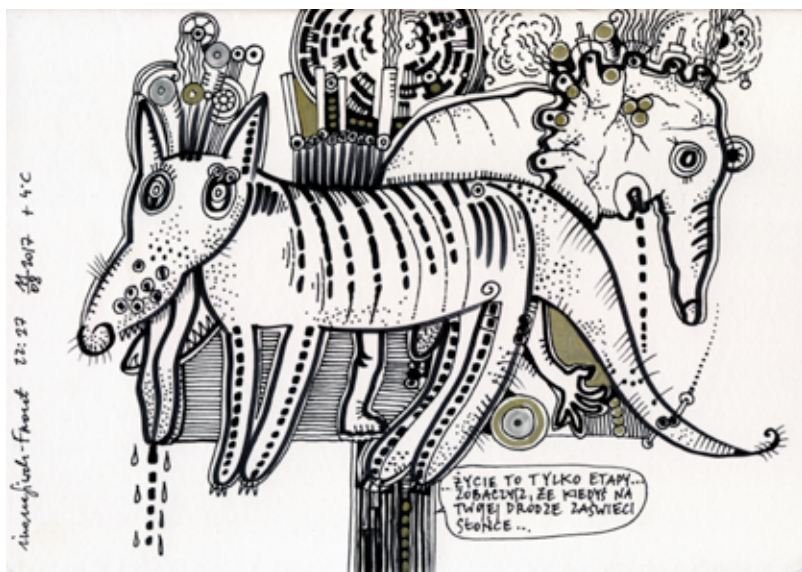

Powrót do przyszłości

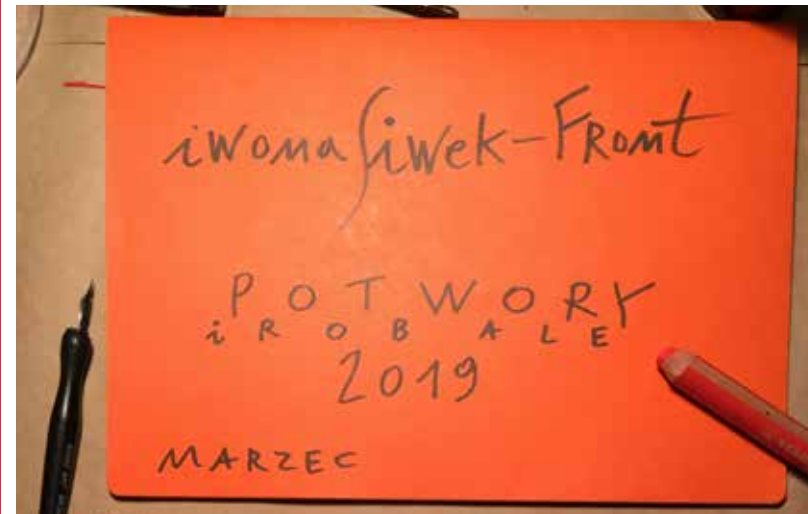
2020, akwaforta, sucha igła,
przestrzenna 32 x 32 x 32 cm
lub płaska 120 x 70 cm, 70 x 50 cm

Back to the Future

2020, etching, drypoint,
spatial 32 x 32 x 32 cm
or flat 120 x 70 cm, 70 x 50 cm

cykl: *Potwory* series: *Monsters*
 szkicowniki sketchbooks
 listopad 2017, flamaster, kredka, November 2017, marker, coloured pencil,
 format A4, 20 stron/rysunków A4 format, 20 pages / drawings

cykl: *Potwory* series: *Monsters*
 szkicowniki sketchbooks
 marzec 2019, flamaster, kredka, March 2019, marker, coloured pencil,
 format A4, 20 stron/rysunków A4 format, 20 pages / drawings

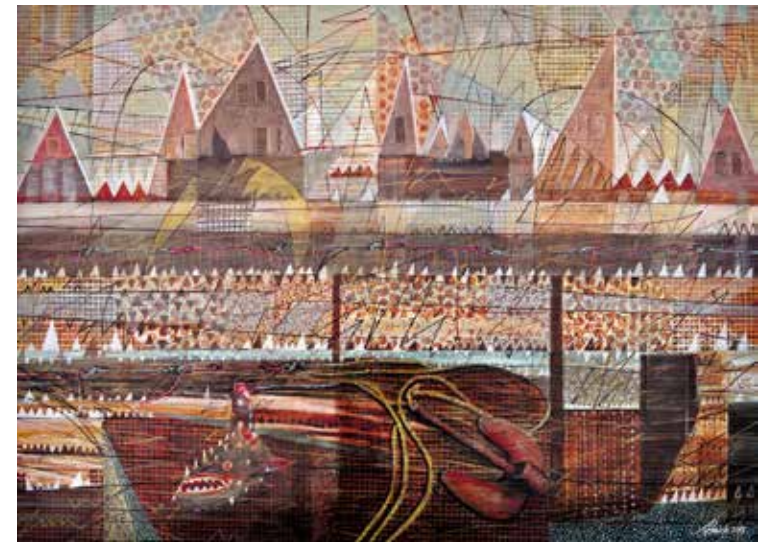
Makatka inicjałowa A *Initial Tapestry A*
2020, druk cyfrowy na papierze Fabriano 285 g/m², 2020, digital print on Fabriano paper 285 g / m²,
szlagmetal srebrny, sznurek, 69,5x98 cm silver Schlagmetal, string, 69.5 x 98 cm

Makatka inicjałowa I *Initial Tapestry I*
2020, druk cyfrowy na papierze Fabriano 285 g/m², 2020, digital print on Fabriano paper 285 g / m²,
szlagmetal złoty, sznurek, 69,5 x 98 cm gold Schlagmetal, string, 69.5 x 98 cm

<i>Impresje II</i>	<i>Impressions II</i>
2019, technika własna, kolaż, 50x70 cm	2019, author's own technique, collage, 50x70 cm
<i>Spacer na plenerze - Olkusz V</i>	<i>Plein Air Walk - Olkusz V</i>
2017, technika własna, kolaż, 50x70 cm	2017, author's own technique, collage, 50x70 cm

<i>Spacer na plenerze</i>	<i>Plein Air Walk</i>
2015, technika własna, kolaż, 50x70 cm	2015, author's own technique, collage, 50x70 cm
<i>Spacer na plenerze IV - Międzyzdroje</i>	<i>Plein Air Walk IV - Międzyzdroje</i>
2017, technika własna, kolaż, 50x70 cm	2017, author's own technique, collage, 50x70 cm

Leporello

2020, agrotłóknina, techniki tkackie:
filcowanie, rysunek nitką, szew,
20x20x500 cm

Leporello

2020, agrotextile, weaving techniques:
felting, thread drawing, seam,
20x20x500 cm

Kodeks

2020, papier preparowany, agrotłóknina,
płótno, 50x46x9 cm

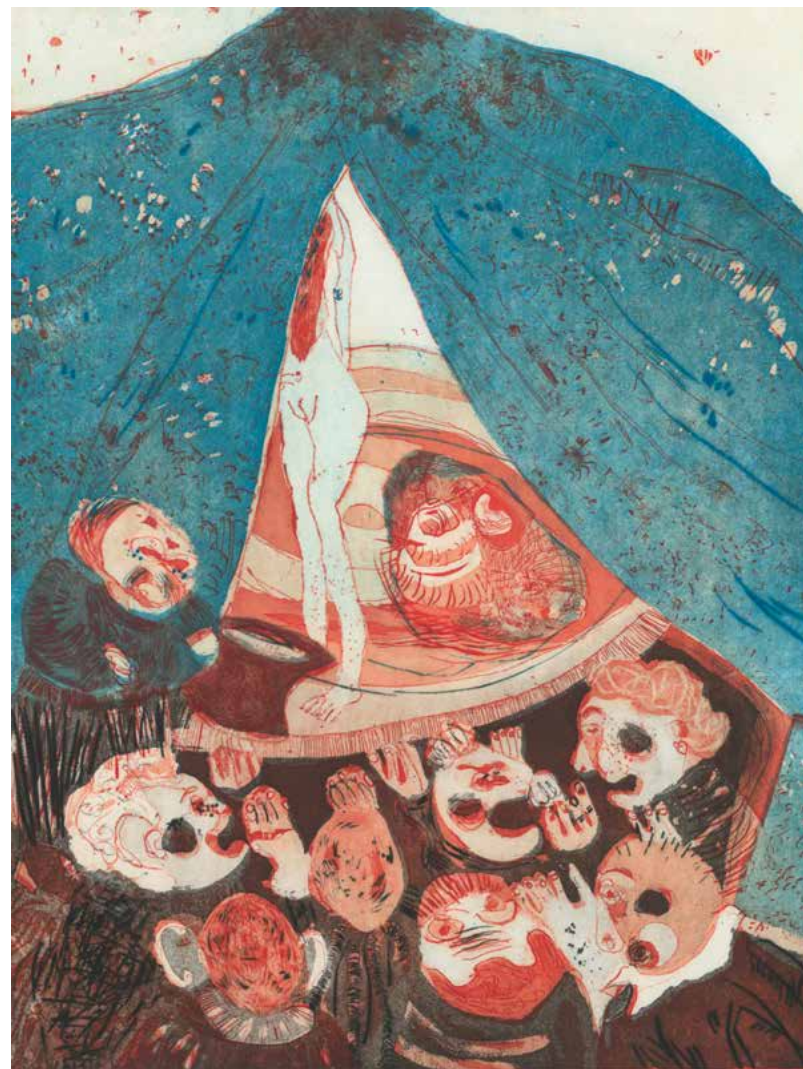
Codex

2020, crafted paper, agrotextile,
canvas, 50x46x9 cm

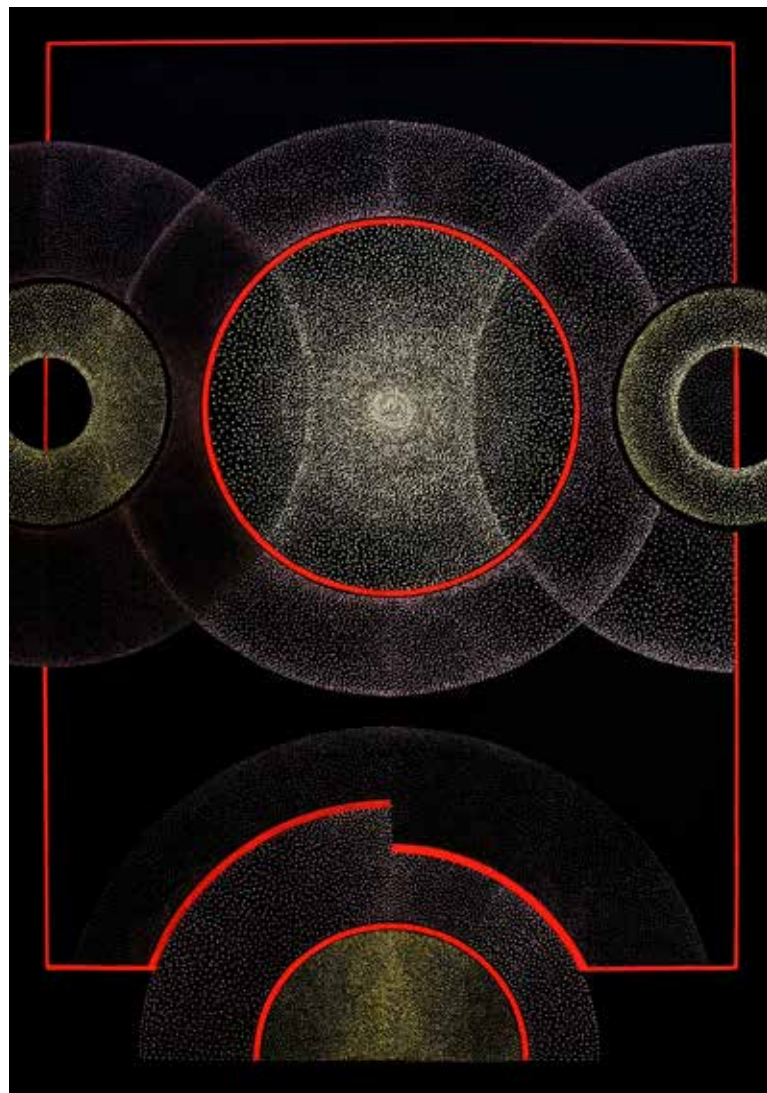
Brodąta Pani i mężczyzna bez kończyn
2007, akwaforta, matryca 39x30 cm,
papier 70x50 cm

Bearded Lady and the Limbless Man
2007, etching, 39x30 cm matrix,
70x50 cm paper

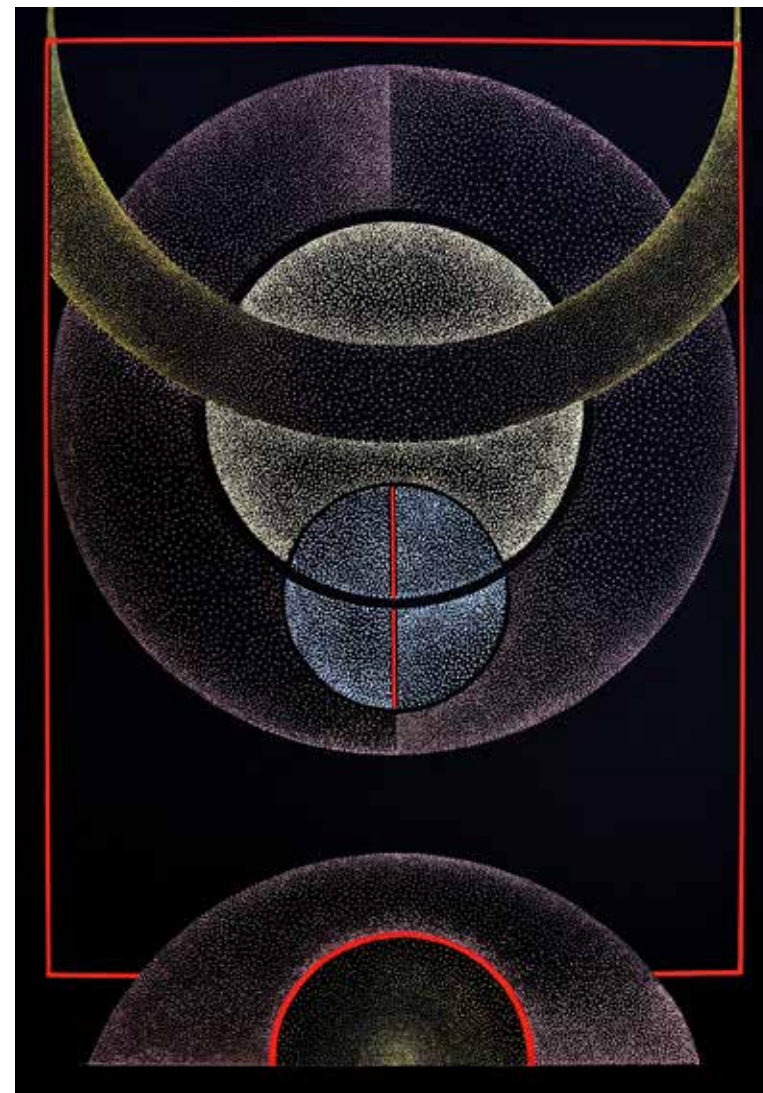
Brodąta Pani
2007, akwaforta, matryca 39x30 cm,
papier 70x50 cm

Bearded Lady
2007, etching, 39x30 cm matrix,
70x50 cm paper

cykl: *Złoty Księżyc 2*
2020, rysunek akrylami na papierze,
100x70 cm

series: *Golden Moon 2*
2020, acrylic drawing on paper,
100x70 cm

cykl: *Złoty Księżyc 4*
2020, rysunek akrylami na papierze,
100x70 cm

series: *Golden Moon 4*
2020, acrylic drawing on paper,
100x70 cm

Wanda, co nie chciała Niemca

2020, akryl, farba luminescencyjna na płótnie,
70x100 cm
plus detale

Wanda, Who Did Not Want to Marry a German

2020, acrylic, luminescent paint on canvas,
70x100 cm
plus details

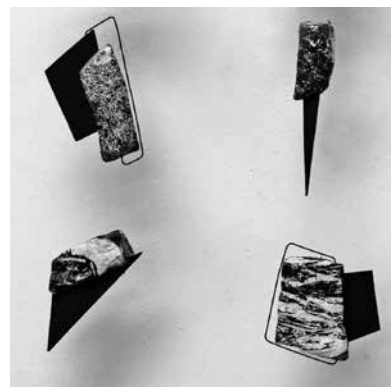
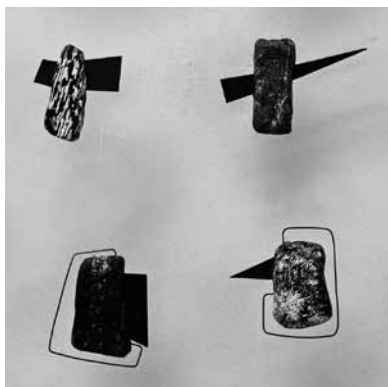

Smok wawelski

2020, akryl, farba luminescencyjna na płótnie,
70x100 cm
plus detale

Wawel Dragon

2020, acrylic, luminescent paint on canvas,
70x100 cm
plus details

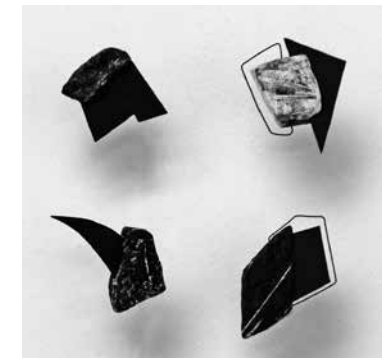
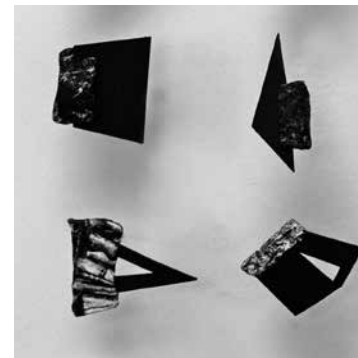
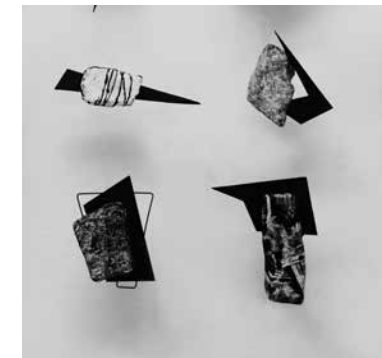
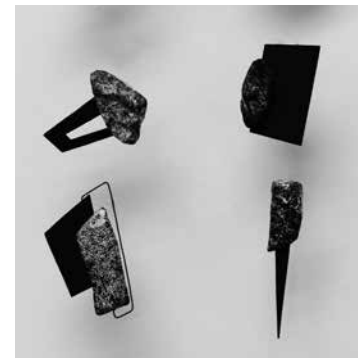
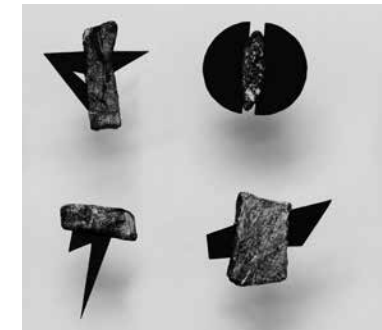

Piktogramy

2020, monotypia, linoryt,
papier ryżowy, tektura, masa papierowa, drut,
150x150 cm do 200 cm
plus detale

Pictograms

2020, monotype, linocut,
rice paper, cardboard, paper pulp, wire,
150x150 cm to 200 cm
plus details

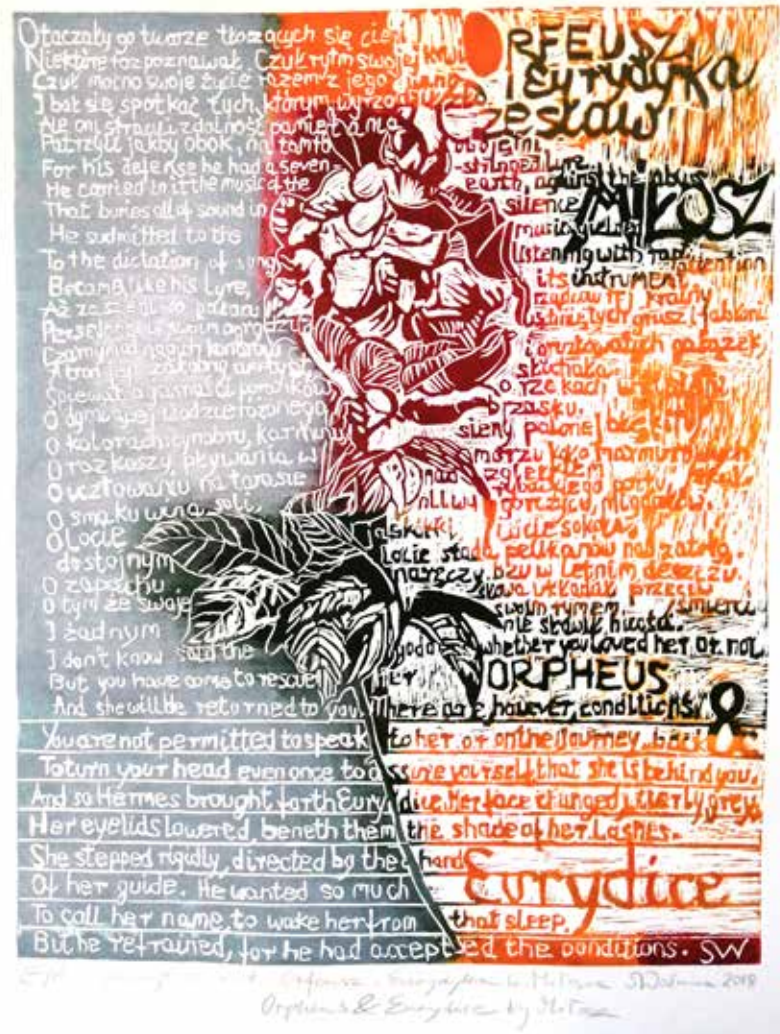

Piktogramy

2020, monotypia, linoryt,
papier ryżowy, tektura, masa papierowa, drut,
150x150 cm do 200 cm
detale

Pictograms

2020, monotype, linocut,
rice paper, cardboard, paper pulp, wire,
150x150 cm to 200 cm
details

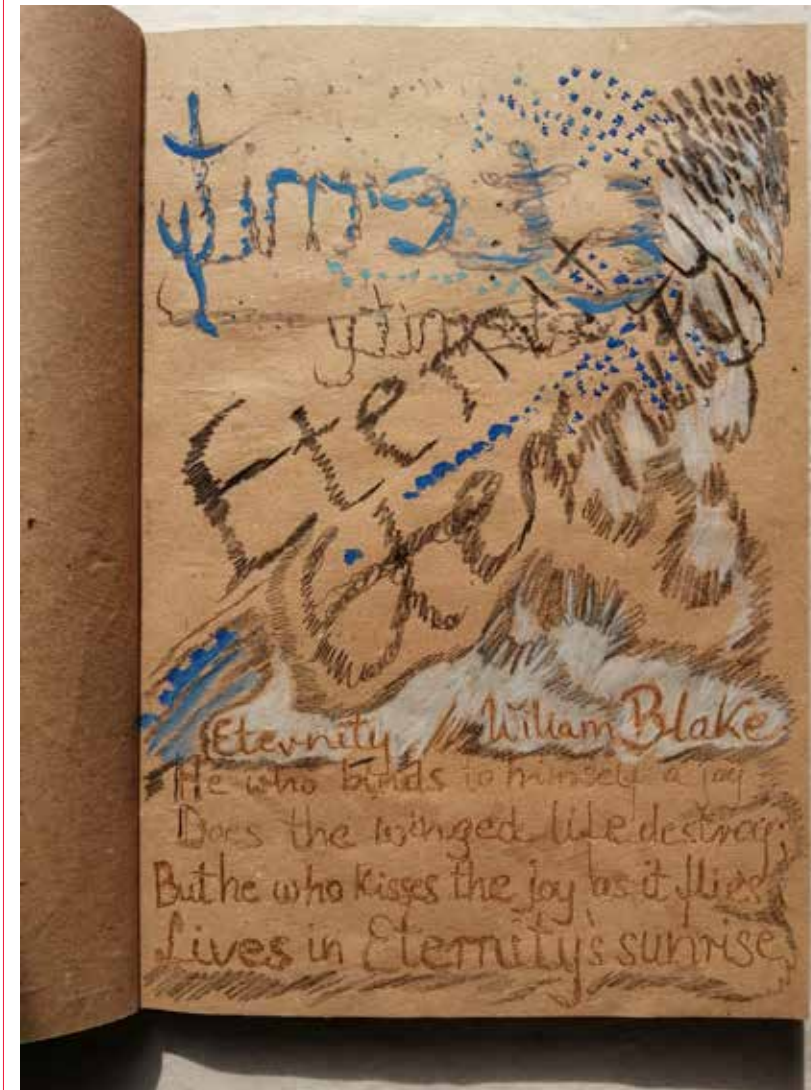

Orfeusz i Eurydyka

2018, linoryt,
matryca 62x48 cm, papier 91x67 cm

Orpheus and Eurydice

2018, linocut,
matrix 62x48 cm, paper 91x67 cm

Słowo-koncept

2019, rysunek lawowany,
30x21 cm

Word-Concept

2019, wash drawing,
30x21 cm

NO COMMENT

2015, fotografia kreacyjna, autorska,
80x 120 cm
i detal

NO COMMENT

2015, creative, author's photography,
80x 120 cm
and detail

NO COMMENT

2015, fotografia kreacyjna, autorska,
67,5 x 120 cm
i detal

NO COMMENT

2015, creative, author's photography,
67.5 x 120 cm
and detail

cykl: *Kości zostały rzucone* series: *The Die Is Cast*
czuję każdy gwóźdź w mojej nodze *I Can Feel Every Nail In My Leg*
2020, pióro, akryl na papierze, 29,7 x 42 cm 2020, pen, acrylic on paper, 29.7 x 42 cm

cykl: *Kości zostały rzucone* series: *The Die Is Cast*
jak idę, czuję każdą szpilkę *I Feel Every Pin When I Walk*
2020, pióro, akryl na papierze, 29,7 x 42 cm 2020, pen, acrylic on paper, 29.7 x 42 cm

rękopisy w katalogu i na wystawie:
strona, tytuły (łacina, polski), wiek/rok wydania, użyty materiał, cyfry arabskie: ilość kart, cyfry rzymskie: karty nienumerowane/dodatkowe/poza numeracją, krótki opis dzieła, skrót sygnatury: Rkp...

manuscripts in the catalogue and at the exhibition:
page, titles (Latin, English), century / year of publication, material used, Arabic numerals: number of cards, Roman numerals: unnumbered / additional / apart from numeration cards, short description of the work, signature abbreviation: MS...

13

Calendarium Gallice scriptum / Kalendarz napisany w języku francuskim, Kodeks, pergamin, XV w., pergamin 16 x 12,4 cm, 96 kart, sygn. Rkp. 3635

Calendarium Gallice scriptum / Calendar written in French, Codex, parchment, 15th century, parchment 16 x 12.4 cm, 96 cards, RF MS 3635

Rękopis pisany w jednej kolumnie gotyckimi minuskułami, tytuły rubrykowane, święci wyróżnieni złotymi literami, bordiury.

Manuscript written in one column with gothic minuscule, rubric titles, names of saints written in gold letters, fringe.

14/15

Modlitewnik Władysława II króla Czech i Węgier, Czechy, ok. 1475–1480, Rkp., pergamin, 14 x 9 cm, 216 kart + VI, sygn. BJ Rkp. 4289

Prayer Book of Władysław II, King of Bohemia and Hungary, Bohemia, ca 1475–1480, MS, parchment, 14 x 9 cm, 216 cards + VI, RF BJ MS 4289

16/17

Biblia Latina cum prologis, vol. 2: *Vetus Testamentum* (Sap. fragm. – Malach.), *Novum Testamentum / Biblia łacińska z Prologami*, vol. 2: *Stary Testament* (Ks. Mądrości fragm. – Ks. Malach.), *Nowy Testament*, rękopis, Czechy, ok. 1370, Rkp., pergamin, iluminacje, 37,5 x 27,5 cm, 254 kart + III, sygn. BJ Rkp. 284 IV T. 2. Tom 2 *Biblia*, podobnie jak t. 1, nie został nigdy dokończony pod względem zdobniczym. Realizacja poszczególnych, sztucznych miniatur ozdabiających tekst została zatrzymana na różnych etapach wykonania, ale dzięki temu można prześledzić proces ich powstania. (opis BJ)

Biblia Latina cum prologis, vol. 2: *Vetus Testamentum* (Sap. fragm. – Malach.), *Novum Testamentum / Holy Bible* (Old Testament: Book of Wisdom – Book of Malachi; New Testament) and prologue, manuscript, Bohemia, ca. 1370, MS, parchment, 37.5 x 27.5 cm, 254 cards + III, RF BJ MS 284 IV T. 2. Volume 2 of the Bible, as well as vol. 1, was never finished in terms of ornamentation. The implementation of individual, elaborate miniatures decorating the text has been stopped at various stages of execution, but thanks to this, the process of their creation can be traced. (BJ description)

18/19, 20

Antiphonarium secundum usum liturgiae Ambrosianae dioec. Mediolanensis / Antyfonarz liturgii ambrozyjskiej diecezji mediolańskiej, Lombardia, XIII, XV/XVI wiek, Rkp., pergamin, 33 x 24,5 cm, 190 kart + III, sygn. BJ Rkp. 7903

Antiphonarium secundum usum liturgiae Ambrosianae dioec. Mediolanensis / Antiphonary of the Ambrosian liturgy diocese of Milan, Lombardy, 13th, 15th/16th centuries, MS, parchment, 33 x 24.5 cm, 190 cards + III, RF BJ MS 7903

Antyfonarz (z łac. *antiphonarium*) – księga liturgiczna Kościoła rzymskokatolickiego zawierająca zbiór antyfon (najstarszych śpiewów liturgicznych); w czasach późniejszych w skład antyfonarza weszły również śpiewy używane w liturgii poza mszą świętą. W antyfonarz wchodziły pieśni śpiewane w niedziele i inne święta. (Google, Wikipedia)

Antiphonary (from Latin *antiphonarium*) – liturgical book of the Roman Catholic Church containing a collection of antiphon (the oldest liturgical chants); in later times the antiphonary also included chants used in the liturgy outside the holy mass. The antiphonary included songs sung on Sundays and other holidays. (Google, Wikipedia)

21

Thomas de Aquino, *Commentum in IV librum Sententiarum Petri Lombardi* / Tomasz z Akwinu, *Komentarz do IV księgi Sentencji Piotra Lombarda*, Bolonia, 1. poł. XIV wieku, Rkp., pergamin, 31,5x21,5 cm, 311 kart + III, sygn. Rkp. 1719
Inicjał „M” z miniaturowym wyobrażeniem św. Tomasza przemawiającego do zakonników oraz towarzyszące mu na marginesie przedstawienie siedmiu sakramentów świętych w okrągłych medalionach. (opis BJ)

Thomas de Aquino, *Commentum in IV librum Sententiarum Petri Lombardi* / Thomas Aquinas, *Commentary on the Fourth Book of The Sentences by Peter Lombard*, Bologna, 1st half of the 14th century, MS, parchment paper, 31.5x21.5 cm, 311 cards + III, RF MS 1719
Initial "M" with a miniature image of St. Thomas speaking to the friars and the accompanying presentation of the seven holy sacraments in round medallions in the margins. (BJ description)

22/23

Al-Qur'ān / Koran, rękopis, 1788, 199 (1–197, k. 5a, 100a) kart, 11 x 15 cm i mniej, sygn. Rkp. 6088
Tekst w języku arabskim. Tytuł nadany przez katalogującego. Tekst kompletny. W kolofonie, karta 196, podana data powstania kopii: w miesiącu Ramadhan rok 1202 Hidżry, tzn. w czerwcu 1788 roku. Bogate tradycyjne zdobnictwo kart incipitowych, tekst w języku arabskim zdobiony złotem i kolorowymi farbami.

Al-Qur'ān / Quran, *al Koran/Alcoran*, manuscript (MS), 1788, 199 (1–197, k. 5a, 100a) cards, 11 x 15 cm and less, RF MS 6088
Text in Arabic. Title given by the cataloger. Complete text. In the colophon, page 196, the date of the copy is given: Ramadhan year 1202 Hijri, June 1788. Rich, traditional ornaments of incipit cards, text in Arabic decorated with gold and coloured paints.

24/25

Baltazar Behem, *Codex picturatus Balthazaris Behem, facsimile*, Warszawa, Kraków / Varsoviae, Cracoviae, Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989, 372 karty różnorodne / varia, ilustracje kolorowe, kodeks 36x29x12 cm, karty 32,91x24,37 cm, sygn. B 54502 III
Oryginał w BJ (sygnatura BJ Rkp. 16 IV). *Kodeks Baltazara Behema* – kartulariusz pochodzący z początku XVI wieku, zawierający przywileje i statuty miasta Krakowa (począwszy od przywileju lokacyjnego z 1257 r.), oraz rotę przysięgi i ustawy cechów krakowskich. Według słów samego Behema kodeks powstał, by oryginały dokumentów nie niszczyły się, zaś rajcowie mieli pod ręką wszystkie potrzebne teksty. Być może ufundowanie kodeksu było częścią zabiegów Behema o uzyskanie stanowiska rajcy miejskiego. Kodeks składa się z 372 kart formatu 32,9 x 24,3 cm. Został zapisany gotycką majuskułą w jednej kolumnie w trzech językach: polskim, łacińskim i niemieckim, z inicjatywy notariusza miejskiego Baltazara Behema. Do karty 274 teksty zostały zapisane przez samego Behema, dalsze przez innych autorów w wiekach XVI–XIX. W 1880 został wyposażony w oprawę

Baltazar Behem, *Codex picturatus Balthazaris Behem* / Baltazar Behem, *Picturatus pad Decorated codex Baldessar Behem, facsimile*, Warsaw, Krakow / Varsoviae, Cracoviae, National Publishing Agency, 1989, 372 variety of cards / miscellany (varia cards), illustrations colored, codex 36x29x12 cm, cards 32.91x24.37 cm, RF B 54502 III
Original in BJ (reference number BJ Rkp. 16 IV). *The Codex of Baltazar Behem* – a cartular from the beginning of the 16th century, containing the privileges and statutes of the city of Krakow (starting from the location privilege from 1257), as well as the ranks of oaths and acts of the Krakow guild. According to Behem's words, the code was created so that the original documents would not be destroyed, and councilors had all the necessary texts at hand. Perhaps funding the code was part of Behem's efforts to obtain the position of a city councilor. The codex consists of 372 cards in the 32.9x24.3 cm format. It was written in Gothic capital in one column in three languages: Polish, Latin and German, on the initiative of the city notary, Baltazar Behem. The texts of 274

z gładkiej skóry naciągniętej na deski i srebrne okucia. Ornamentyka kodeksu utrzymana jest w stylu późnogotyckiej dekoracji książkowej, rozwijającej się asymetrycznie na marginesach. Być może również ornamenty i ozdobne inicjały są autorstwa Behema (znane jest zdobienie wykonane przez Behema w 1484 r.).

Kodeks udekorowany jest 27 barwnymi miniaturami niezidentyfikowanego artysty lub artystów, w większości ukazującymi dzień powszedni rzemieślników i kupców Krakowa. 25 miniatur odnosi się do poszczególnych cechów. Miniatury reprezentują różnicowany poziom artystyczny, wynikający, być może, z ówczesnej praktyki zlecenia przez mistrza części prac swoim pomocnikom. Autor miniatur mógł inspirować się pracami zagranicznymi, w tym ilustrowanymi książkami niemieckimi z końca XV wieku oraz wczesnymi drzeworytami Albrechta Dürera. Możliwe, że ten sam artysta wykonał przynajmniej część miniatur i inicjałów zarówno w *Kodeksie Behema*, jak i w *Mszale Erazma Ciołka*.

pages were written by Behem himself, and further by other authors in the 16th and 19th centuries. In 1880, it was fitted with a smooth leather cover stretched over boards and silver fittings. The ornamentation of the codex is kept in the style of late-gothic book decorations, developing asymmetrically at the margins. Perhaps the ornaments and decorative initials were also made by Behem (there is a decoration made by Behem from 1484).

The codex is decorated with 27 colourful miniatures made by unidentified artist or artists, mostly depicting the everyday life of Krakow's craftsmen and merchants. 25 miniatures refer to individual guilds. The miniatures represent a diverse artistic level, possibly resulting from the then practice of commissioning some of the works by the master to his apprentices. The author of the miniatures could have been inspired by foreign works, including illustrated German books from the end of the 15th century and early woodcuts by Albrecht Dürer. It is possible that the same artist made at least some of the miniatures and initials both in the *Behem Codex* and in *Erazm Ciołek's Missal*.

26

Battista Agnese, *Atlas nauticus* / *Atlas żeglarski świata*, Włochy, Wenecja, ok. 1540, Rkp., pergamin, 22,5 x 16 cm, 30 kart, sygn. Rkp. 1886
Atlas powstał na zamówienie bogatych kupców i wysokich rangą oficerów. Atlas zawiera dziesięć map, głównie portolanowych (wyjątek stanowi dodana do zbioru mapa w stylu ptolemejskim), a także jest zaopatrzone w dodatkowe karty zawierające elementy, takie jak kalendarz kotowy, tabelę deklinacji oraz ryciny sferycznego astrolabium i Ziemi w otoczeniu Zodiaku. (fragm. opisu Adama Vetulaniego)

Battista Agnese, *Atlas nauticus* / *Nautical Navigation Atlas of the World*, Italy, Venice, ca. 1540, MS, parchment, 22.5 x 16 cm, 30 cards, RF MS 1886
The atlas was commissioned by wealthy merchants and high-ranking officials. The atlas contains ten maps, mainly Portolana (with the exception of the Ptolemaic-style map added to the collection), and is also equipped with additional cards containing elements such as a circular calendar, a declination table, and figures of a spherical astrolabe and the Earth in the Zodiac's surroundings. (excerpt from Adam Vetulani's description)

prace w katalogu i na wystawie: strona, autor, urodzony, mieszka i pracuje w, e-mail, strona internetowa, tytuł, opis dzieła

works in the catalogue and at the exhibition: page, author, born, lives and works in, webside, title, description of the work

Grzegorz Banaszkiewicz, Kraków, grzegorzbanaszkiewicz@poczta.onet.pl

KOESPONDENCJA 2020, *Uniwersalna instalacja/projekcja pandemiczna 2020* oparta na pomysły zrealizowanym w roku 2006. Są to 33 dyptyki – pary obrazów, które zostały zgromadzone od kwietnia do listopada 2020 roku. UWAGA: pożądane użycie muzyki w tle. Autorowi odpowiadają dźwięki natury (szum wiatru, fal, strumieni), odgłosy ptaków; niezwykłe dźwięki wydawane przez wielkie ssaki morskie; podkłady muzyczne filmów niemych; muzyka antydepresyjna i relaksacyjna oraz ich przypadkowe superpozycje. Sprawdzą się każda muzyka, którą użytkownik zaakceptuje.

<http://demo.esel.pl/GBanaszkiewicz/2020/korespondencja-2020.html>

Iwo Birkenmajer, 1955, Kraków, iwo@birkenmajer.art.pl, + 48 602 44 00 17

1. *Daisy – Chacona na zamek i czas miniony*; 2. *Babilon*; egzemplarze autorskie, druk cyfrowy, technika własna, papier Fabriano, złocenia.

1. *Daisy – Chacona for the Castle and the Past Time*; 2. *Babylon*; author's copies, digital printing, author's own technique, Fabriano paper, gilding.

Wojciech Cwiertniewicz, 1955, Kraków, cwiertniewicz.w@gmail.com

Dziennik 1999, książka, druk offsetowy. 1. 1013 8/9/1999 – Każdy obraz to symbol. Symbole są z nami, są wspólne, oswojone. 2. 1146/8/10/1999 – Nie pozwolę odebrać sobie przyzywającej pamięci, rozbudzonej nadmiarem widzeń. 3. 1248/14/10/1999 – To nie są obrazy, które coś wyjaśniają, ale zapewne jest w nich ta jedwabna nitka bólu, ofiarowana im przede mną. 4. 1124/11/11/1999 – Ześlizgnięcie we śnie: oczyszczające przejście do kolejnego dzieła. W zbiorach Jagiellonki są moje wszystkie wydane dzienniki (7 tomów). Załączone prace to kartki z *Dziennika 1999*, których zawartość tekstowa jest umieszczona w całości w *Dzienniku malarza* wydanym w 2002 roku przez Otwartą Pracownię.

Diary 1999, book, offset printing. 1. 1013 8/9/1999 – Every picture is a symbol. Symbols are with us, they are common, tame. 2. 1146/8/10/1999 – I will not allow myself to be taken from my recalling memory, awakened by the excess of visions. 3. 1248/14/10/1999 – These paintings don't explain anything, but there is probably some silk thread of pain in them which I added. 4. 1124/11/11/1999 – Slipping away in a dream: a cleansing transition to the next work. All my journals (7 volumes) are in the collections of the Jagiellonian Library. The attached works are pages from *Diary 1999*, the text of which is included in its entirety in the *Painter's Diary*, published in 2002 by Otwarta Pracownia.

Teresa B. Frodyma, 1956, Kraków, teresa@frodyma.pl

Cykl: *Wspomnienia (Dzienniki) z czasów pandemii...* 1. *Agora*; 2. *Forum*. Egzemplarze autorskie, litografia. Zaczynam serię grafik o sytuacjach ekstremalnych dla ludzi. Motorem do realizacji było zobaczenie zdjęć i instalacji z Brazylii. Uświadomiłam sobie przez ten obraz ogrom nieszczęścia.

Memories (Diaries) from the Pandemic Times... 1. *Agora*; 2. *Forum*. Author's copies, lithography. I am starting a series of graphics about extreme situations people have to face. The driving force behind the implementation was seeing photos and installations from Brazil. This image made me realize the scale of misfortune.

Urszula Gawron, 1975, Nowy Sącz, Tarnów, ursgaw@poczta.fm, www.urszulagawron.pl

1. *Listy do Pana Boga I, IV, VI*. Fragmenty moich licealnych pamiętników, egzemplarze autorskie; 2. *Życie jest piękne – historia prawdopodobna*; *Życie jest piękne – historia rodzinna*; *Życie jest piękne – historia podróży*. Książki ilustrowane zostały za pomocą linorytów, z założenia miały być monochromatyczne, żeby dzieci mogły zwrócić uwagę na formę ilustracji, a nie tylko na sam kolor. Do zilustrowania trzeciej części bajki zaprosiłam dzieci, ponieważ uważam, że świat widziany ich oczami jest genialny poprzez pewne uproszczenie i prostotę myślenia.

1. *Letters to God I, IV, VI*. Excerpts from my high school diaries, author's copies; 2. *Life is Beautiful – a Probable Story*; *Life is Beautiful – a Family Story*; *Life is Beautiful – Travelers Story*. The books were illustrated with linocuts, they were supposed to be monochrome, so that children could pay attention to the form of illustrations, not just to the colour. I invited children to illustrate the third part of the story, because I believe that the world seen through their eyes is brilliant due to some simplification and simplicity of thinking.

Piotr Górniewicz, 1983, Kraków, fandangor@gmail.com

1. 運命 (*unmei*) *Przeznaczenie*; 2. 春 (*haru*) *Wiosna*; 3. 悪魔 (*akuma*) *Demon*; 4. 愛 (*ai*) *Miłość*. Egzemplarze autorskie. W nawiasach jest podane fonetyczne znaczenie japońskich liter. Można wykorzystać słowa z grafik do stworzenia swojej własnej, krótkiej, japońskiej baśni.

1. 運命 (*unmei*) *Destiny*; 2. 春 (*haru*) *Spring*; 3. 悪魔 (*akuma*) *Demon*; 4. 愛 (*ai*) *Love*. Author's copies. The phonetic transcription of Japanese letters is given in parentheses. You can use words from graphics to create your own short Japanese fairy tale.

Marta Hübner, 1984, Nowica, marta.art.a@interia.pl

1. *Poduszkowiec*, rzeźba ruchoma poruszana siłą wiatru; 2. *Bez tytułu*, rzeźba ruchoma poruszana siłą wiatru; 3. *Bez tytułu*. Egzemplarze autorskie.

1. *Hovercraft*, a moving sculpture, moved by the force of the wind; 2. *Untitled*, a moving sculpture, moved by the force of the wind; 3. *Untitled*. Author's copies.

Alina Kalczyńska, 1936, Mediolan, Włochy, alina.kalczyńska@libero.it

Lux, nakład: 5 egzemplarzy, papier czerpany, wycięcia, element koła na okładce daje odbłask. Wycięte geometryczne symbole ziemi, nieba, boskości.

Lux, edition: 5 copies, handmade paper, cutouts, a circle element on the cover gives a reflection. The geometric symbols of the Earth, sky, divinity have been cut out.

Małgorzata Macharska-Warzecha, 1953, Kraków, macharska@wp.pl

1. *Anna Livia Plurabelle*, koperta; 2. *Anna Livia Plurabelle*, rozkładówka; 3. *Anna Livia – Odyseusz*, druk cyfrowy. Inspiracja całości: James Joyce, fragment *Finnegans Wake*, 8. rozdział części pierwszej pt. *Anna Livia Plurabelle*. Rozkładówki pokazują poszczególne odstony książki.

1. *Anna Livia Plurabelle*, envelope; 2. *Anna Livia Plurabelle*, centerfold; 3. *Anna Livia – Odysseus*, digital print. The inspiration of the whole: James Joyce, fragment *Finnegans Wake*, chapter 8 of the first part entitled *Anna Livia Plurabelle*. The spreads show the individual views of the book.

Barbara Maroń, Kraków, basiamar333@gmail.com

PRZYPADKOWO OENOTHERA BIENNIS W POEZJI KONKRETNEJ – film wideo, czas ok. 10 min.

THE CASE OF OENOTHERA BIENNIS IN CONCRETE POETRY, video, duration approx. 10 min.

Zbigniew Nowak, 1956, Kraków, zbig-56@o2.pl, +48 502 234 331

1. seria prac: *Śmierć Elenai*. Inspiracja: obrazami Jacka Malczewskiego *Śmierć Elenai* i *Śmierć artysty* oraz wierszem Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego *Chryzostoma Bulwiewcia podróż do Ciemnogrodu*: „(...) a wtedy, panie, / kosmos i odór, / sodomagomor, / siarka i wodór, / pustynia naga, / ni pół człowieka... / Bełkot się wzmacnia, / szumi jak rzeka, (...)”; 2. *bez tytułu*. Inspiracja: fragment z obrazu barokowego.

1. series of works: *Death of Elenai*, Inspiration: paintings by Jacek Malczewski, *Death of Elenai* and *Death of the Artist*, and a poem by Konstanty Ildefons Gałczyński *Chrystosom Bulwiewc's Journey to Backwardness*: “(...) and then, sir, / cosmos and odour, / sodomagomorous, / sulfur and hydrogen, / naked desert, / not even half a man... / The gibberish increases, / hums like a river (...)”; 2. *untitled*. Inspiration: fragment of a baroque painting.

Paweł Olchawa, 1980, Miechów, olchaw@poczta.fm

1. *Oko*, technika własna; 2. *Zmysły*, technika własna, płótno. Egzemplarze autorskie.

1. *Eye*, author's own technique; 2. *Senses*, author's own technique, canvas. Author's copies.

Monika Pałka, Kraków, monika.palka@onet.eu

1. cykl: *Światło, I, II, III*; 2. *Wieża Babel*, grafiki cyfrowe, egzemplarze autorskie.

1. series: *Light, I, II, III*; 2. *Tower of Babel*, digital artwork, author's copies.

Rafał Pytel, 1974, Kraków, pytelyou@gmail.com

Objekt z cyklu: *Kulisy nocnej scenerii*. Jeden z dwu obiektów inspirowanych ostatnią opowieścią ze *Sklepow cynamonomowych* Brunona Schulza, noszącą tytuł: *Noc wielkiego sezonu*. Proza poetycka Schulza – gęsta, wielowarstwowa, w czasach moich obowiązkowych lektur nieznośna, wręcz męcząca, teraz fascynująca i uzależniająca – spowodowała, że chciałem nie tyle zilustrować, bo to nie jest możliwe, co wsłuchać się w gęstość materii Schulzowskiego języka, odreaować plastycznie na swój skromny, intymny sposób. Pewnego rodzaju wstępem do mojej pracy było przepisanie opowiadania ręcznie, ściętą stalówką. Jak wynika z natury tego narzędzia, nieśpiesznie, by móc chłonąć każde słowo, zatrzymywać czas z każdym nowym zdaniem. Zamknąłem w warstwach obiektu karty tej opowieści, gdzieś za kulisami nocnej scenerii, z księżycowym blaskiem w tle. Obiektowi towarzyszy warstwa dźwiękowa, możliwa do odsłuchania na wystawie przez czytanie kodu QR lub na stronie internetowej opisującej obiekt, koniecznie przez słuchawki, by odizolować się od świata zewnętrznego.

An object from the series: *Backstage of the Night Scenery*. One of the two objects inspired by the last story from Bruno Schulz's *Cinnamon Shops*, entitled: *The Night of the Great Season*. Schulz's poetic prose – dense, multilayered, unbearable in school times, almost wearisome, now fascinating and addictive – made me want to not so much to illustrate, because it is impossible, but rather to listen to the density of the matter of Schulz's language, to react visually in my modest, intimate way. A kind of introduction to my work was to rewrite the story by hand with a cut nib. As is clear from the nature of this tool, I take my time to absorb every word, stop time with every new sentence. I enclosed the pages of this story in the layers of the object, somewhere behind the scenes of the night scenery, with the moonlight in the background. The object is accompanied by a soundtrack, which can be listened to at the exhibition by reading a QR code or on the website describing the object, necessarily using headphones to isolate oneself from the outside world.

<https://rafalpytel.com/portfolio/kulisy-nocnej-scenerii/>

Brygida Serafin, 1949, Kraków, brys520@interia.pl, + 48 505 492 921

1. i 2. *bez tytułu*, pastele inspirowane twórczością Johna Cage'a.

1. and 2. *untitled*, pastels inspired by the works of John Cage.

Anna Siek, 1976, Siedlec/Kraków, annasiek@poczta.fm, www.annasiek.com

1. *Powrót do przyszłości*, praca przestrzenna lub jako praca płaska; 2. *Rozpoczęta opowieść*, sucha igła, ślepy druk, egzemplarz autorski. Moje obrazy (i grafiki) mają swe źródło w obserwacjach otaczającego świata, form, kolorów, napięć, dźwięków, osobistych przeżyć i doświadczeń. Niejednokrotnie również poezja pomaga mi zrozumieć zawoilości i niuanse ludzkiej natury, nadając treść moim grafikom i obrazom, tak też się stało w przypadku poezji Wisławy Szymborskiej i Pawła Piotrowicza, słowo spotkało obraz i tak powstały ilustracje do wierszy. Prezentowane na wystawie prace graficzne powstały do wierszy: *Rozpoczęta opowieść*, *Rozmowa z kamieniem* Wisławy Szymborskiej oraz *Powrót do przyszłości*, *Zapatrujesz się* Pawła Piotrowicza.

1. *Back to the Future*, spatial work or flat work; 2. *The Story Started*, drypoint, blind print, author's copy. My paintings (and graphics) have their source in observations of the surrounding world, forms, colours, tensions, sounds and personal experiences. Poetry often helps me to understand the intricacies and nuances of human nature, giving content to my graphics and pictures, this was also the case with the poetry of Wisława Szymborska and Paweł Piotrowicz, the word met the image and this is how the illustrations for the poems were created. The graphic works presented at the exhibition were created for the poems: *The Story Started*, *Conversation with a Stone* by Wisława Szymborska and *Back to the Future*, and *You Gaze* by Paweł Piotrowicz.

Iwona Siwek-Front, Kraków, iwka_sfront@wp.pl

Cykl: *Potwory*, dwa szkicownikiki, z listopada 2017 i z marca 2019 roku. Są to zeszyty o formacie A4, mające po 20 kartek, czyli po 20 rysunków każdy, które są wykonane flamastrami i kredkami. Szkicownikiki to księgi z zapisami w formie rysunków i tekstów, to zbiór moich obserwacji, emocji, to skarbnica pomysłów. Jest w nich kawał mojego życia. Często zaglądam do szkicownikików, aby poszukać czegoś mądrego, co kiedyś zapisałam, i wykorzystać w nowych pracach. Szkicownikiki towarzyszyły mi od podstawówki – w 1981 powstał ilustrowany zeszycik o zomowcach. Są też świadectwem mojego rozwoju artystycznego i twórczych poszukiwań. Od kilku lat prowadzę również szkicownikiki tematyczne. Jednymi z ulubionych są właśnie *Potwory*. Inspiracją było – jak zawsze dla mnie – życie. Potwory o ludzkich twarzach łążą po ulicach, straszają mentalną brzydotą z telewizora, snują się po korytarzach instytucji, gdzie ważą się losy zwykłego człowieka. Ale czy pod warstwą brzydoty nie czał się groteskowe zło, po prostu słabość?

Series: *Monsters*, two Sketchbooks, November 2017 and March 2019. These are A4-sized notebooks, each containing 20 pages and 20 drawings, made with felt-tip pens and crayons. Sketchbooks are books with notes in the form of drawings and texts, a collection of my observations, emotions, a treasury of ideas. They contain a great deal of my life. I often look into my sketchbooks for something smart that I once wrote down and use it in my new works. Sketchbooks have accompanied me since primary school – in 1981 I created an illustrated notebook about ZOMO employees. They are also a testimony to my artistic development and creative search. I have also been running thematic sketchbooks for several years. One of my favorites is *Monsters*. My inspiration – as always for me – was life. Human-faced monsters roam the streets, threaten with mental ugliness from the TV set, wander the corridors of institutions where the fate of an ordinary person is at stake. But isn't there a grotesque evil lurking beneath the layer of ugliness, or just weakness?

Mira Skoczek-Wojnicka, 1959, Kraków, mira@wojnicka.art.pl, www.wojnicka.art.pl, +48 602 71 01 09

1. *Makatka inicjalowa A*; 2. *Makatka inicjalowa I*, grafiki cyfrowe rozjaśnione starymi metodami srebrzenia i złocenia, połączone sznurkami, egzemplarze autorskie.

1. *Initial Tapestry A*; 2. *Initial Tapestry I*, digital graphics brightened with old methods of silvering and gilding, connected with strings, author's copies.

Stanisław Stach, 1954, Olkusz, www.stanislawstach.pl

1. *Spacer na plenerze – Olkusz V*; 2. *Spacer na plenerze I*; 3. *Impresje II*; 4. *Spacer na plenerze*; 5. *Spacer na plenerze IV – Międzyzdroje*. Egzemplarze autorskie. Użyto różnych materiałów o różnej fakturze do odbicia śladów (imitacja faktury i materii). W kolażu wykorzystano fragmenty artykułów z gazet, liternictwo: majuskuła i minuskuła. Pojawia się też liternictwo jednoelementowe. Charakterystyczna jest dla moich prac: gesta tkanka drobnych elementów – trójkątów, kwadratów oraz rastrów z kratek, kótek, układów kresek przetasowanych z charakterystyczną zabudową pejzażu miejskiego, ukrytych, zdublowanych postaci, napisów o niepokojącej treści, przenikających się i znikających obiektów, ginących, np. we mgle.

Anna Śliwińska, 1967, Kraków, ansluku@o2.pl

1. *Kodeks*, inspiracja: malarstwo suiboku-ga; 2. *Leporello*, haiku, egzemplarze autorskie.

Marta Wakula-Mac, 1979, Kraków, martawakulac@yahoo.ie, www.martawakulac.blogspot.com

1. *Brodąta Pani i mężczyzna bez kończyn*; 2. *Brodąta Pani*; 3. *Procesja*; 4. *Klub w piwnicy*, egzemplarze autorskie, papier Rosaspina Bianco 285 gr/m². Inspiracja: Susan Knight *Gomorra*, autorka ilustracji, wydanie 31.10.2007, wydawnictwo: Fairground Press, język: angielski, gatunek: mroczna komedia, 20x21 cm, 184 strony.

Joanna Warchoła, 1959, Kraków, joanna.w2@gazeta.pl

Cykl: *Złoty Księżyc* 1, 2, 3, 4, rysunki, rozjaśniane różnymi odcieniami metalicznych złocen, egzemplarze autorskie. *Złoty Księżyc* to cykl prac rysunkowych, będących przedstawieniem cudu istnienia ciała niebieskiego, które zawieszono na tle kopuły nocnego nieba, nieodmiennie towarzyszy człowiekowi, łącząc się z porą snu i wyciszenia, tęsknotami oraz marzeniami i kojarząc się z mocami ciemności. Księżyc to powszechny obiekt kultu we wszystkich kulturach. Jest symbolem m.in.: tajemnych sił Natury i magii, pierwiastka żeńskiego i męskiego, zmienności uczuć i zjawisk, macierzyństwa, opieki, szlachetności, sumienia, wrażliwości, natchnienia poetyckiego oraz wyobraźni. Rządzi naszą pamięcią, duszą, podświadomością, radością, czystością i grzechem. Metaforycznie nazywany jest: *okiem nocy i bóstw, budzicielem*

1. *Plein Air Walk – Olkusz V*; 2. *Plein Air Walk I*; 3. *Impressions II*; 4. *Plein Air Walk*; 5. *Plein Air Walk IV – Międzyzdroje*. Author's copies. Various materials with different textures were used to reflect the marks (imitation of texture and matter). The collage uses fragments of newspaper articles, lettering: majuscule and minuscule. One-element lettering also appears. Dense tissue of small elements – triangles, squares and rasters made of grids, circles, lines shuffed with the characteristic architecture of the city landscape, hidden, duplicated figures, inscriptions with disturbing content, intertwining and disappearing objects, e.g. in the fog are characteristic elements of my works.

1. *Codex*, inspiration: suiboku-ga painting; 2. *Leporello*, haiku, author's copies.

1. *Bearded Lady and the Limbless Man*; 2. *Bearded Lady*; 3. *Procession*; 4. *Basement Club*, original copies, Rosaspina Bianco 285 gr / m². Inspiration: Susan Knight's *Gomorra*, author of illustrations, issue: October 31, 2007, publisher: Fairground Press, language: English, genre: dark comedy, 20x21 cm, 184 pages.

Series: *Golden Moon* 1, 2, 3, 4, drawings, brightened with various shades of metallic gilding, author's copies. *Golden Moon* is a series of drawings presenting the miracle of the existence of a celestial body, which, suspended against the dome of the night sky, invariably accompanies man, bringing to mind sleep and serenity, longings and dreams, and is associated with the powers of darkness. The moon is a common object of worship in all cultures. Among other things, it is a symbol of the secret forces of Nature and magic, the female and male elements, inconsistency in feelings, motherhood, care, nobility, conscience, sensitivity, poetic inspiration and imagination. It rules our memory, soul, subconsciousness, joy, purity and sin. Metaphorically it is called: *the eye of the night and deities, the awakener and shepherd of the stars, the intermediary*

o pasterzem gwiazd, pośrednikiem pomiędzy niezmiennym kosmosem i zmiennym życiem, perłą lub opalem nieba. Jako fascynujące zjawisko Księżyc intryguje mnie od dawna. Ta iluminacja zjawiskowego obiektu jest portretem jego lśnienia, a także wizerunkiem tajemnic natury i ludzkiego losu, opowiedzianych własnym, subiektywno-artystycznym, językiem.

between the unchanging universe and the changing life, the pearl or opal of the sky.

This illumination of a phenomenal object is a portrait of its shining, as well as an image of the mysteries of nature and human fate, told through their own subjective and artistic language.

Paweł Warchoła, 1958, Oświęcim/Kraków, warchol@autograf.pl, +48 608 681 286

1. *Wanda, co nie chciała Niemca*; 2. *Smok wawelski*, akryl, farba luminescencyjna, na płótnie, szablon wycinany ręcznie z kartonu, służący o wykonania kilku wersji na kartonie lub płótnie farbą akrylową, uzupełniany później farbami akrylowymi fluorescencyjnymi lub luminescencyjnymi, egzemplarze autorskie. Łuboki, ludowe drzeworyty rozpowszechnione w XVIII wieku między Sanem a Dniestrem, transkrypcja artystyczna.

1. *Wanda, Who Did Not Want to Marry a German*; 2. *Wawel Dragon*, acrylic, luminescent paint, on canvas, a template cut out by hand from cardboard, used to make several versions on cardboard or canvas with acrylic paint, later supplemented with acrylic fluorescent or luminescent paints, original copies. Luboki, folk woodcuts popular in the 18th century between the San and the Dniester, artistic transcription.

Marlena Wojnicz, 1978, Kraków, marlenawojnicz@gmail.com, www.marlenawojnicz.art, +48 505 611 379

Piktogramy. Praca składa się z elementów zawieszonych na dystansach z drutu, na ścianie w odstępach kilku centymetrów, tak aby cień stał się integralną częścią pracy. Obiekty są wykonane z czerpanej masy papierowej, z wykorzystaniem *collage'u* na papierze ryżowym w technice monotypii i linorytu oraz z tektury i drutu, egzemplarze autorskie. Przy zaplanowanym miejscu na ścianie praca będzie miała dużo możliwości wieszania, ze względu na osobne elementy.

Pictograms. The work consists of elements suspended at a distance of several centimeters from the wall, so that the shadow becomes an integral part of the work. The objects are made of handmade paper pulp, with the use of a collage on rice paper in the monotype and linocut technique as well as cardboard and wire, original copies. With the planned place on the wall, the work will have a lot of hanging possibilities, due to separate elements.

Sabina Woźnica, 1977, Kraków, sabinawoznica@gmail.com, www.sabinawoznica.eu, +48 726 616 534

1. *Orfeusz i Eurydyka*, linoryt, papier Fabriano, krój pisma autorski, druk kolorowy – kolory mieszane w czerń i biel. Po lewej stronie wklęsłodruk – wycinane litery, po prawej – wycinane w kontrze. Inspiracja: tekst poematu Czesława Miłosza *Orfeusz i Eurydyka*. 2. *Wisława Szymborska*, linoryt, papier Fabriano, krój pisma autorski, druk czerń plus kolor czerwony – kolory mieszane w technice własnej. Połączenie pisma plus portretowego obrazowania – na podstawie okładki z fotografią przedstawiającą autorkę. Inspiracja: *Wiersze wybrane* Wisławy Szymborskiej. 3. *Słowo-koncept*, rysunek lawowany, papier pakowy, krój pisma autorski – Artswoznica, okładka tektura.

1. *Orpheus and Eurydice*, linocut, Fabriano paper, original typeface, colour printing – mixed colours in my own technique. The division into black and white is interesting. On the left side, gravure printing – cut-out letters, on the right – letters cut-out in counter. Inspiration: Czesław Miłosz's poem *Orpheus and Eurydice*. 2. *Wisława Szymborska*, linocut, Fabriano paper, original typeface, black plus red print – mixed colours in my own technique. A combination of magazine and portrait imagery – on the basis of the cover with a photograph showing the author. Inspiration: *Select-ed poems* by Wisława Szymborska. 3. *Word-Concept*, wash drawing, wrapping paper, author's typeface – Artswoznica, cardboard cover. The book is about words that express ideas.

Ewa Zawadzka, Kraków, Katowice, artzawadzka@poczta.onet.pl

NO COMMENT, fotografia kreatywna, autorska. Moje zdjęcia pokazują sceny z historii dziejów świata. Nie odnoszą się do konkretnych wydarzeń. Nie ilustrują konkretnych miejsc na mapie. Budują wrażenie obrazów już kiedyś widzianych. Bo moim zdaniem wszystkie emocje, napięcia wydarzeń, które kiedyś zaistniały, pozostają z nami na zawsze – byli z tymi co przed nami i będą z tymi co po nas. Kryją się po kątach w moim betonowym świecie obrazów i włączają w nasze sny. Istnieją. Aranżując te moje sceny, staram się wytworzyć określoną atmosferę – stan zagrożenia, ucieczki, poszukiwania bezpiecznego schronienia, ciekawość i niechęć do nieznanego, wspólnotę tłumów, chęć do życia, igrzysk i zabawy. Od początku działalności artystycznej związana byłam z fotografią, która była inspiracją całej mojej twórczości. Od 2012 roku fotografia stała się ważną, samodzielną formą wypowiedzi artystycznej.

Beata Zuba-Palichleb, Kraków, beata.zuba@tlen.pl, www.beatazuba.pl

Cykl *Kości zostały rzucone*: 1. *czuję każdą gwóźdź w mojej nodze*; 2. *jak idę, czuję każdą szpilkę*; 3. *zmiądzona*; 4. *jak jest, tak jest*; 5. *kości zostały rzucone*. Egzemplarze autorskie. Prace z cyklu *Kości zostały rzucone* nawiązują w bezpośredni sposób do ilustracji, jakie możemy oglądać w starych księgach alchemików i medyków, zajmujących się badaniem budowy ciała ludzkiego. Z jednej strony dosłowne, z drugiej niedopowiedziane przez rozmycie kreski, ukazują delikatną budowę tkanek wewnętrznych i kruchość na pozór bardzo mocnej tkanki kostnej. Są iluminacją, autopretertem wewnętrznym zapisanym w KSIĘDZE ŻYCIA w rozdziale WYPADEK. *Kości zostały rzucone* to studium zdziwienia, bólu, niemocy i rekonstrukcji. To pokazanie z jednej strony przemijania, a z drugiej przenikania metalowej „części zamiennej”, dającej nam szansę na „drugie życie” i nową jakość funkcjonowania, której nieodłączną składową jest BÓL.

NO COMMENT, creative and author photography. My photos show scenes from the world's history. They do not relate to specific events. They do not illustrate specific places on the map. They build the impression of images seen before. In my opinion, all the emotions and tensions of events that once occurred remain with us forever – they were with those who lived before us and will be with those who will come after us. They hide in the corners in my concrete world of paintings and break into our dreams. They exist. By arranging my scenes, I try to create a specific atmosphere – a state of danger, escape, seeking a safe haven, curiosity and aversion to the unknown, community of crowds, willingness to live, play and games. I have been involved in photography from the very beginning, and it has always been the inspiration for all my work. Since 2012, photography has become an important, independent form of my artistic expression.

Series *The Die Is Cast*: 1. *I Can Feel Every Nail In My Leg*; 2. *I Can Feel Every Pin When I Walk*; 3. *Crushed*; 4. *It's Just The Way It Is*; 5. *The Die Is Cast*. Author's copies. Works from *The Die Is Cast* series refer directly to the illustrations that we can see in the old books of alchemists and medics who study the structure of the human body. These illustrations, on the one hand literal, on the other, underestimated by the blurring of the lines, show the delicate structure of internal tissues and the fragility of seemingly very strong bone tissue. They are illumination, an interior self-portrait recorded in the BOOK OF LIFE in the ACCIDENT chapter. The die has been cast into a study of astonishment, pain, powerlessness, and reconstruction. On the one hand, it shows the passing of time, and on the other hand, the penetration of a metal "spare part", giving us a chance for a "second life" and a new quality of functioning, of which PAIN is an inseparable component.

Pomysłodawca wystawy, kurator / Initiator and curator of the exhibition
Teresa B. Frodyma

Projekt znaku graficznego cyklu: Wokół książki / Logo design of the series: Around the Book ©
Teresa B. Frodyma
Stanisław Wójcicki

Koordinacja ze strony Biblioteki Jagiellońskiej / Coordination on behalf of the Jagiellonian Library
Małgorzata Kusak, Mariusz Paluch
Iwona Wawrzynek, Michał Worgacz
Adam Piaśnik

Aranżacja wystawy / Exhibition arrangement
Mariusz Paluch

Montaż wystawy / Exhibition mounting
Mariusz Paluch
Michał Worgacz

Projekt graficzny plakatu i zaproszeń / Graphic design of posters and invitations
Teresa B. Frodyma

Projekt graficzny katalogu / Catalogue design
Teresa B. Frodyma

Reprodukcje prac z archiwum artystów / Reproductions of works from the artists' archives
Teresa B. Frodyma

Wstęp / Introduction (Teksty / Texts)
Joanna Warchoł
Dawid Dyrda
Teresa B. Frodyma

Tłumaczenie / Translation
Anna Morawska-Jandura

Redakcja / Editing
Teresa B. Frodyma
Iwona Wawrzynek

Korekta / Proofreading
Teresa B. Frodyma
Jadwiga Zielińska

Przygotowanie do druku i montaż komputerowy / Preparation for print and DTP
Klaudia Socha

Realizacja katalogu i wystawy w ramach Projektów Zespołowych przez studentów II stopnia studiów Kierunku Edytorstwo Wydziału Polonistyki UJ / Implementation of the catalogue and exhibition as part of Team Projects by second-cycle students of Editing at the Faculty of Polish Studies of the Jagiellonian University
Katarzyna Domin
Dawid Dyrda
Weronika Czeakańska
Karina Łatała

Druk i oprawa / Printing and binding
Drukarnia Skleniarz
tel. +48 12 312 23 00
kontakt@skleniarz.eu
www.skleniarz.eu

© Copyright by ZPAP OK, Kraków 2020

Wydawca / Publisher
Związek Polskich Artystów Plastyków
Okręg Krakowski
Association of Polish Artists and Designers
Krakow Branch
ul. Łobzowska 3
31-139 Kraków, Polska
tel./fax: +48 12 632 46 22
e-mail: biurozppap@gmail.com
website: www.zpap.krakow.pl

Kraków 2020
ISBN: 978-83-66078-40-6

ISBN: 978-83-66078-40-6